

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

Punct. I. De vnitatem entis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

CONTROVERSIA III.

De attributis entis.

PASSIONES vocamus proprietates illas, quæ ab essentia physice dimanant, & hanc indiuiduæ ex natura rei per se comitantur. Attributa dicere solemus prædicata quædam, quæ extra essentiam metaphysicam rei concipiuntur, cum qua physice identificantur: sic in Deo Misericordiam, & Iustitiam, quæ ab illo non distinguuntur, attributa, & non passionem appellare consueuimus. Enti nonnullas competere proprietates, siue aliquid ab illo distinctum importent, & passionem dici possint, siue cum illo adæquate identificentur, & attributa dicantur, fert omnium sententia, & constabit ex singularium definitionibus, quas postea dabo. An verò ab ente distinguatur, vel cum illo identificentur constabit ex his, quæ de proprietatibus singulis definiam. Quinque vulgo referuntur entis attributa, *res, verum, bonum, aliquid, vnum*. *Res, & aliquid* sunt entis synonyma, de tribus aliis attributis Controuerisiam hanc instituo.

PUNCTUM PRIMUM.

De unitate entis.

§. I.

Vnum non addit supra ens prædicatum reale positium realiter, neque formaliter ab illo distinctum, neque fictum ab intellectu.

- I** Vnum addere supra ens rationem quamdam positiam ab ipso distinctam ex natura rei docuerunt Auicenna, Scot. & Anton. Andr. apud P. Soar disp. 4. Metaph. sect. 1. n. 2. quibus addit P. Fasol. postea citandus Alen. Albert. & Bonauent.
- 2** Vnum non addere aliquid positium reale supra ens defendunt innumeri Doctores. Do primum, primum inter doctores Scholasticos Angelicum Doctorem 1. part. q. 11. art. 1. ad 1. ubi postquam sententiam Auicennæ retulerat, hæc scripsit: *sed hoc manifeste falsum est, quia quilibet res est una per suam substantiam*: & rationem reddit, quam postea expendam. Hoc testimonium rem mihi facit omnino certam, nunquam enim in re vtrunque probabili, ita loquutus esset Angelicus Doctor, qui mira doctoris scientia, & sanctissimi modestia viri docuit nos illasque vtrunque probabilis sunt sine animi contentione tradere, eaque non ut fide sancta, sed ut principiis probabilibus deducta quibus falsitas possit subesse, aliis proponere, quem modum eximie semper obseruauit Angelicus Doctor, ut ipso docendi modo, nobis licentiam faceret in hac vel in illa sententia vtrunque probabili ab ipso discendendi, quod etiam Augustini, & aliorum Patrum autoritate suffultis sine multorum inuidia nobis non licet. D. Thomam sequuntur Caietanus, Sylu. Heru. Mayr. Ocham, Durand. Arg. Capreol. Albert. Bassol. Gabr. Marf. Sonc. Fland. Iand. & Iauel. apud P. Fasol. 1. part. quæst. 11. art. 1. dub. 15. n. 12. Accedunt omnes nostri Authores P. Soar. in Metaph. disp. 4. sect. 1. P. Vasq. 1. part. disp. 128. cap. 2. P. Fonseca. cap. 2. quæst. 5. sect. 4. concl. 3. P. Valent. P. Fasol. & alij D. Thomæ interpretes. D. Thom. 1. part. quæst. 11. art. 1. P. Hurtad. disp. 4. sect. 1. subsect. 2. P. Arriag. disp. 1. sect. 3. subsect. 1. & 3.
- 3** Seclusa omni ratione positia enti superaddita, ex vi cuius vnum constituitur, superest sciendum, an dicat rationem aliquam positiam, saltem per intellectum distinctam à ratione entis. Partem affirmatiuam defendit P. Vasquez cap. 2. citato, pro qua refert P. Soar. supra n. 2. D. Bonauent. Alex. & Scot. vnum non addere supra ens rationem aliquam positiam, adhuc per intellectum ab ente præcisam docet Pater Soar. cum D. Thomæ, & aliis

quàm plurimis, quos ipse refert num. 7. consentit Hurtad. Arriag. Definendum est etiam an vnum saltem respectum aliquem rationis formaliter includat, quod affirmant Scotistæ non multi, quos refert, & impugnat Soncin. 4. Metaphys. quæst. 23. oppositum tamen fert omnium ferè Doctorum sententia.

PRIMA CONCLUSIO. Vnum non addit supra ens rationem aliquam positiam realiter, neque ex natura rei ab illo distinctam. Probat efficaciter hanc conclusionem Angelicus Doctor: si ens fieret vnum per aliquid superadditum, illud superadditum, rursus esset vnum: ergo tale constitueretur per aliquid superadditum: ergo in infinitum procederetur. Dices, illud superadditum esset per se vnum, quia esset ratio constitutiva vnius, sicuti præsentia est per se ipsam præsens, quia est ratio constitutiva rei præsentis. Contra: ratio illa superaddita est per se ipsam vna, & est vnitas sui ipsius: ergo iam non repugnat entitas, quæ per se ipsam sit vna, & sit vnitas sui ipsius: ergo huiusmodi est ens, quod ego contendo esse per se ipsum vnum absque vlla ratione superaddita, & esse formalissimam sui vnitatem. Confirmatur: Ideò superadditur præsentia subiecto (idem dico de aliis formis superadditis) quia subiectum est indifferens, ut habeat, & non habeat hanc præsentiam, sed subiectum non est indifferens, ut habeat, & non habeat hanc vnitatem: ergo absque fundamento datur illi vnitas realiter superaddita. Vrgens ut distinctum ab illa ratione superaddita, in qua vnitate constituitur opinio, quam impugnamus, est formalissimè vnum: ergo ratio illa superaddita superflue aduenit enti. Probo antecedens: ens vt distinctum ab illa ratione superaddita habet non esse illam rationem superadditam, neque aliquid aliud ab ipso distinctum, insuper habet esse ipsum, à quo ratio illa superaddita distinguitur: ergo habet esse indistinctum à quolibet alio, seu esse ipsum, & non esse aliud: ergo habet totam rationem formalem vnus quod tantum dicit formaliter esse ipsum, & non esse idem cum alio ab ipso distincto, quod solet definiri indiuisum in se & diuisum à quolibet alio. Confirmabunt hanc conclusionem rationes, quas pro secunda conclusione iam adduco.

SECUNDA CONCLUSIO: Vnum non addit supra ens rationem aliquam positiam ex parte obiecti præcisam à ratione entis. Probo: ratio illa præcisam, in qua formaliter constitueretur vnitas, esset formalissimè ens secundum conceptum obiecti præcisum, quem diceret: ergo non esset ratio superaddita enti, sed ratio formalissima entis. Probo antecedens: illa ratio haberet sua prædicata essentialia propria ipsius, ex vi quorum constitueretur: ergo ratione sui haberet essentiam condistinctam ab essentia entis rationis: ergo ratione sui haberet aptitudinem ad existendum, in qua consistit ratio entis: ergo ratione sui, & non ratione entis formaliter distincti esset ens: ergo non esset ratio superaddita enti, sed transcendens formalissimam rationem entis, & ab hoc ex parte obiecti formaliter indistincta. Respondebis rationem formalem vnus non posse præcindi obiectiue à ratione entis, posse tamen præcindi rationem entis à formali vnus, sicuti in eodem ente respectu suarum differentiarum secundum multorum sententiam contingit, in quibus datur præcisio non mutua, ens enim præcinditur à differentiis & potest concipi sine illis, differentia autem non possunt præcindi ab ente, non enim potest concipi differentia constitutiva substantiæ, & accidentis, & contractiua entis, quin concipiatur in ipsa ex parte obiecti ratio entis, quam contrahit, licet possit concipi ratio entis, quin concipiatur aliqua differentia substantiæ, vel accidentis, per quam potest contrahi. Contra: ideò ens præcinditur à differentia, etiam si differentia non possint ab illo præcindi, quia ens potest separari à quacunque differentia, per quam potest contrahi, & indifferens est vt contrahatur per differentias substantiæ, & separetur à differentia accidentis, vel contrahatur per differentiam accidentis, & separetur à differentia substantiæ: sed ens non est separabile ratione vnus, neque est contrahibile per vnitatem, & per negationem vnitatis: ergo non ex eo, quod ens sit præcindibile à differentiis poterit præcindi à ratione vnus. Deinde si ratio formalis vnus includit rationem entis, in illa ratione est inclusum ex parte obiecti totum id, quod dicitur *ens vnum* pro materiali, & pro formali: ergo absque fundamento constituitur ex parte obiecti alia ratio enti, cui aduenit ratio formalis

formalis vnius, & ipsa formalis ratio entis. Si redeas iterum ad differentias entis, quæ simul cum eadem ratione entis, quam transcendunt, entia adueniunt, ut constituent substantiam vel accidens, redibit iterum assignata disparitas, ex indifferentia, quam habet ens ut contrahatur, & non contrahatur, per quamcumque differentiam, à qua potest separari, quæ indifferentia fundamentum tribuit præcisioni entis à suis differentiis, quod non reperitur ut præscindatur à ratione *vnus*.

6. Secundo ex parte ipsius entis, quod opposita sententia dicit præscindi à ratione formali vnius probo repugnare hanc præcisionem, & formaliter in illa ratione entis quantumvis mente præscindatur, permanere rationem formalem *vnus*. Instaurò argumentum, quod supra constitui ad probandum rationem *vnus* non dicere aliquid realiter superadditum importare rationi entis, quod neque per rationem quid superadditum importare euinceret. Conceptus cuiusvis entis, v.g. conceptus essentialis, & constitutiuus hominis ab omni alio præcilius, & quocumque positiuo superaddito dicit entitatem hominis, quæ per se est animal rationale à se indistinctum, & per suammet entitatem non habet esse equum, sicuti habet esse hominem: ergo per suammet entitatem habet esse hominem, & non habet esse aliud ab homine, seu habet esse hominem, & non habet esse aliud ab homine: ergo per suammet entitatem habet esse vnum, quod tantum importat ens esse ipsum, & non aliud ab ipso. Confirmatur: hoc quod est esse hominem est quid positiuum, ut omnes admittunt, sed posito illo conceptu positiuo, per quem constituitur homo, quantumvis re & ratione præscindatur omnes alij positiui conceptus, permanebit homo, qui sit verus homo, & qui non sit equus, nec leo: ergo permanebit homo idem secum, & non idem cum alio, quod est formaliter esse vnum. Idem dico de quacumque alia entitate de Petro v.g. qui ex vi formalitatum positiuarum, per quas constituitur in esse Petri, quibuscumque alijs positiuis vnitatibus seclusis, erit Petrus, & non erit Ioannes: ergo erit idem secum, & non idem cum alio, in quo formaliter consistit formalissima vnius ratio. Secundo, ratio formalis vnius, & ratio formalis entis sunt reales, & formaliter distinctæ: ergo sunt entia formaliter, seu per rationem distincta in ratione talium entium, non verò in ratione entium, cum vtrique sit ens: ergo neutra illarum est ens ut sic. Probo consequentiam: ratio entis, ut sic, non dicit rationem talis entis, ut condistinctam ab alio: sed ratio entis, cui competit vnitas, ut proprium attributum dicit rationem talis entis, ut condistinctam ab alio ente, videlicet à ratione formali vnitatis, quæ est ens: ergo vnitas non afficit ens ut sic, sed tale ens condistinctum ab alio ente, videlicet à ratione vnitatis, quæ est tale ens: ergo vnitas non est passio, seu attributum entis, sed talis entis. Confirmatur: quod est attributum entis debet esse attributum cuiuscumque entis: sed illa ratio vnius præcisa non est attributum sui ipsius, quæ est ens: ergo alicuius entis non est attributum. Rationem entis dicere formaliter formalitatem positiuam distinctam à ratione vnius, est conclusio, quam impugnamus, dicere rationem talis entis inferitur manifestè, quia ubi est distinctio inter ens, & ens, est differentia vtriusque, ex vi cuius vnum differt ab alio: ergo est tale ens constitutum per talem differentiam: ergo quando intelligitur vnitas afficere ens ab illa formaliter distinctum, intelligitur afficere ens constitutum per illam differentiam, ex vi cuius differt ab vnitate: ergo intelligitur ut tale ens: ergo vnitas non afficit ens; sed tale ens: ergo non est passio entis, sed talis entis.

7. TERTIA CONCLUSIO. Vnum non addit supra eas relationem identitatis eiusdem ad se ipsum, neque quidquam aliud rationis signum. Probo: vnitas non concipitur instar forme relatiuæ, sed absolutæ: ergo non dicit formaliter relationem rationis. Secundo, quia hoc quod est Deum esse vnum (idem intellige de quocumque ente creato) est quid reale, & à parte rei existens: nullo enim signum intercedente verum est dicere *Deus est vnus*: Petrus est vnus: ergo vnitas non consistit in relatione rationis. Tertiò: relatio identitatis, quæ per rationem fingitur eiusdem ad se ipsum, fundatur in vnitate: ergo prius est ens esse vnum, quam habere relationem identitatis. Probo antecedens: ideo refero ego Petrum ad se ipsum relatione identitatis, & ad Ioannem relatione diuersitatis (loquor de relatione identitatis, & diuersitatis secundum differentiam indiuidualem) quia apprehendo Petrum esse vnum

indistinctum in se, seu à se, & Petrum, & Ioannem non vnum, sed plura: ergo relatio identitatis fundatur in vnitate, sicuti relatio diuersitatis in pluralitate: ergo sicut prius est esse plura, quam diuersa, prius est esse vnum, quam relatum relatione diuersitatis. Aduertas me non negasse vnitatem consistere in identitate rei secum ipsa, sed in relatione identitatis, quia relatio identitatis est signum identitatis verò non per modum relationis, est ipsa entitas, quæ eadem dicitur, à qua formaliter non distinguitur, si ut est in se apprehendatur, neque constituit speciem formalitatem; sed transcendit omnes, quæ in se sunt, ideo de entitate sicuti de ente eodem modo ferendum est iudicium.

S. II.

Quam indiuisiōnem entis dicat formaliter ratio vnius.

VNUM dicere negationem diuisionis constans est inter omnes Theologos & Philosophos. Extant pro hac re illustra testimonia Philosophi, & Doctoris Angelici: sic enim Philosophus 5. Metaph. c. 6. Vniuersaliter autem quocumque non habeat diuisionem, quatenus non habent eorum dicuntur. Quibus verbis expresse docet omne ens esse vnum quatenus non habet diuisionem seu quatenus est indiuiduum. Et Doctor Angelicus 1. part. quæst. 11. art. 1. in corpore sic repetit quæst. 9. de potentia art. 7. circa finem corporis ubi hæc habet: vnum, quod conuertitur cum ente, addit supra ens negationem diuisionis: non quod significet ipsam indiuisiōnem tantum, sed substantiam eius cum ipsa: est enim vnum idem, quod ens indiuiduum. Patet ergo quod vnum quod conuertitur cum ente, ponit quidem ipsum ens, sed nihil superaddit nisi negationem diuisionis. Dabo postea innumeros auctores, qui id supponunt disputantes, an diuisio, quam includit vnum, sit negatio diuisionis in se, vel negatio diuisionis à se. Verumtamen in his, qui hanc negatiōnem diuisionis rationem esse constitutiuam vnius affirmant, adhuc diffidum est, an vnum addat aliquid negatiuum supra rationem positiuam entis, an tantum eiusdem rationem positiuam importet, quia de eadem negatione diuisionis quæstio est, an sit formaliter quid negatiuum, an verò sit formaliter aliquid positiuum negatiue tantum consideratum.

Si definiamus, an negatio diuisionis, quam importat vnum sit aliquid positiuum, vel negatiuum, omnium consensu definitum erit, an vnum pro formali quid positiuum, vel quid negatiuum dicat; cum enim in hac diuisionis negatione ratio vnius sit constituenda, si dixerimus hanc esse quid negatiuum, dicendum necessarîo erit vnum addere supra ens rationem aliquam negatiuam; si verò concludamus hanc negationem diuisionis formaliter esse quid positiuum negatiue tantum consideratum, absque dubio tenendum est vnum nihil negatiuum addere supra ens, & cum dixerimus nihil positiuum realiter, neque ex parte obiecti per rationem distinctum addere, dicendum erit vnum non dicere supra ens rationem aliquam ab illo realiter distinctam, neque per rationem ab ipso ex parte obiecti præcisam. Caterum ne incassum, ut multis in hac re accidit, longa instituat disputatio, antequam definiam, an hæc diuisionis negatio sit quid positiuum, vel negatiuum, sciendum est, an hæc negatio, quam includit vnum, & de qua debemus disputare, sit negatio diuisionis in se, vel à se. Negatio diuisionis à se, est negatio illa ex vi cuius idem indiuisibiliter sumptum à se ipso diuisum non est, v.g. negatio, quia Petrus non ita à se diuidatur, ut idemmet sit alius à se ipso, quia si eodemmet Petro permanentes, Petrus esset Ioannes, conciperetur quasi diuisus in Petrum, & Ioannem, & non tantum esset vnus, sed multiplex, esset enim vnus, qui modò est, & esset alius, qui modò non est. Sic negationem diuisionis à se explicuit Caietanus apud D. Thomam 1. part. quæst. 11. art. 2. §. ad hoc dicitur, ubi dixit extrema diuisionis à se esse hoc, & non hoc. Negatio diuisionis in se dicit rem non ita esse diuisam ut resoluatur in membra aliqua diuidendis, ita ut ipsa non permaneat, sed membra illa diuidenda, in quæ fuit diuisa. In rebus compositis ex partibus distinctionis facili diuisionis negatio intelligitur, hominem enim esse in se indiuiduum, dicit non esse diuisum totum, quod modò est in materiam, & formam, quibus constat, quam si pateretur diuisionem in se diuisus diceretur homo, quia veluti in se diuisionem pateretur,

pareretur, ex vi cuius deberet esse, & partes illæ, quibus constabat, permanerent inter se diuise; tunc autem non diceretur homo à se diuissus, quia non maneret idem in plures multiplicatus, potius nullo modo maneret. In entitatibus simplicibus difficilior percipitur hæc negatio diuisionis in partes, quia cum entitas simplex v.g. Angelus non habeat partes, ægre in illo concipimus diuisionem Angeli in se, & negationem huius diuisionis, quæ non potest concipi, quin concipiatur prius diuissio cuius est negatio. Verumtamen, adhuc in Angelo, hæc negatio diuisionis intelligenda est, quia non ex eo quod non sit capax diuisionis in partes, quibus caret, incapax est habendi negationem huius diuisionis, potius quia incapax est talis diuisionis concipiendus est cum repugnantia ad talem diuisionem, quæ repugnantia dicit negationem diuisionis: repugnantia enim alicuius rei dicit negationem necessariam existentem, & indefectibilem rei cuius est repugnantia. Huius conditionis est negatio, quum in quolibet ente concipimus diuisionem à se, quia nullum ens est capax diuisionis à se, vt acutè notauit Heru. quodlib. 4. q. 1. §. secundum ad videndum. Vbi dixit negationem diuisionis à se esse negationem entis possibili, quod non obstat in quocumque ente contempleremur negationem diuisionis à se, sed etiam in simplicissima entitate, veluti in Angelo possumus considerare negationem diuisionis à se, ex vi cuius idemmet vnus Angelus non sit plures Angeli, & non diuiditur in ipsum, qui antè erat, & in alium qui non erat, & negationem diuisionis in se quatenus non diuiditur physicè in gradus metaphysicos, quibus constat, vel in duas quascumque medietates, in quas indiuisibilis est, quia medietatibus caret. Ex his habes negationem diuisionis à se semper esse negationem diuisionis impossibilis, & negationem diuisionis in se in entibus compositis, esse negationem diuisionis possibili, & in entibus simplicibus esse negationem diuisionis impossibilis.

10 Vnum dicere diuisionem entis in se fert cõmunis Theologorum sententia; Ita D. Th. pluribus in locis, ex quibus nonnulla testimonia desumam ad hanc conclusionem stabilendam: & Durand. in 1. dist. 24. q. 1. n. 12. & Greg. de Arimino, q. 1. art. 1. in 1. Aureol. in 1. dist. 8. q. 3. art. 2. P. Fasol. sup. dub. 7. P. Soar. n. 13. vbi asserit omnes in hac conuenire. Nihilominus oppositam sententiam defendunt Caietanus §. ad hoc dicitur suprà citato, Gillius lib. 2. tract. 3. c. 3. Nazari. art. 2. dubit. vltim. & Contr. vnic. §. sed quantum, qui asserunt non dicere diuisionem entis in se, sed à se, & referunt pro sua sententia Egid. Heru. Bassol. Ocham Gabr. & Marf. quos pro opposita interpretatur Fasol. suprà, Capreol. Gab. & Soncin. apud Soar. suprà, docent vnum non solum dicere negationem diuisionis in se, sed etiam negationem diuisionis ab alio, à quibus non omnino dissentit Soar. Sit

11 PRIMA CONCLUSIO. Vnum dicit formaliter diuisionem entis in se; quam stabiliat authoritas Doctoris Angelici q. 9. de potentia art. 7. in fine corp. vbi hæc habet: Vnum addit supra ens negationem secundum quod aliquid est indiuisum in se, & dist. 19. q. 4. art. 1. ad 2. definit: vnum esse quod est indiuisum in se, & ab aliis. & paulo post: ipsa essentia creati secundum quod est indiuisa in se, & distinguens ab aliis est unitas eius. Ratione faciliè nostra probatur conclusio. Per diuisionem intelligimus vnum ens fieri plura, & ex diuisione præcisè resultat pluralitas: ergo per negationem huius diuisionis rectè intelligitur ens fieri vnum, & non plura.

12 SECUNDA CONCLUSIO. Vnum formaliter non dicit esse diuissum ab alio, quatenus diuissio hæc connotat terminum existentem, seu dicit relationem inter vtrumque terminum existentem: Ratio est manifesta. Hæc diuissio supponit vnum, & aliud: ergo supponit duplicem unitatem & duplex vnum iam constitutum: ergo non potest pertinere ad constitutionem vnus. Secundò hæc diuissio ab alio dicit pluralitatem. Sed prius est unitas, quam pluralitas: ergo hæc diuissio non potest constituere unitatem. Tertiò unitas cuiuslibet entis est independens ab existentia alijs cuiuscumque entis ab illo distincti: sed hoc ens non potest habere hanc diuisionem, nisi existeret aliud ens, à quo dicatur diuissum. Ergo hæc diuissio non illud potest vnum constituere. Vltimò: ab æterno antequam existeret creatura aliqua Deus erat vnus, & tamen non habebat hanc diuisionem cum alio ente existente, quod non erat: ergo non est de ratione vnus habere hanc diuisionem,

seu hanc distinctionem per modum relationis ab alio.

13 TERTIA CONCLUSIO. Esse diuissum ab alio quatenus præcisè dicit non habere identitatem cum alio, seu non esse aliud, siue detur aliud, siue non detur, eo modo, quo potest dici Petrus non est equus: vel Petrus non est aliud à se, seu non est non Petrus, conuenit omni enti, quatenus vnum est, & est de ratione constitutiva illius, & quæ primò, ac est de ratione constitutiva eiusdem negatio diuisionis in se. Conuenire hanc rationem enti vni, vt vnum est probat Soar. suprà n. 17. propendit tamen in sententiam asserentem hanc diuisionem ab alio, vni formaliter, & constitutivè non competere, sed tantum secundariò, & consequenter: ego tamen contendo primariò & constitutivè illi cõpetere. In primis hanc conclusionem tradit Angelicus Doctor, qui non solum per indiuisiōem entis in se, sed à se quidditatè vnus explicauit in 1. dist. 24. quæst. 1. art. 3. ad 1. vbi dicit, distinctionem, quam per negationem negat negatio importata in ratione unitatis, esse quod vna res dicitur non esse alia, quod est dicere diuisionem ab alia, & indiuisiōem à se; & distinctione 19. quæst. 19. art. 1. ad 2. scripsit: ipsa essentia creati secundum quod est indiuisa in se & distinguens ab aliis est unitas eius, quibus verbis postquam indiuisiōem in se tanquam entis constitutivum assignauerat, addit indiuisiōem, seu diuisionem ab aliis per illa verba & distinguens ab aliis. Ratione conclusionem propugno. Non magis minus opponitur cum unitate Petri Petrum esse non Petrum, quam Petrum diuidi in suas partes: ergo sicuti de ratione unitatis est Petrum non esse in suas partes diuissum, sic erit de ratione unitatis Petrum non esse non Petrum, hoc est, non esse Ioannem, aut quoduis aliud ens, quod non sit ipse Petrus. Antecedens probò: si per impossibile Petrus esset Petrus, & esset non Petrus, hoc est, esset Petrus, & Ioannes, seu Petrus, & lignum; Petrus non esset vnus, sed plures: ergo de ratione formali constitutiva Petri in ratione vnus est non esse non Ioannem, seu non esse aliquod ens non Petrum. Antecedens probò: si per impossibile Petrus esset Petrus, & Ioannes, Petrus esset id, quod modo sunt Petrus, & Ioannes: sed modò Petrus & Ioannes sunt plures: ergo tunc Petrus esset plures: ergo non esset vnus. Consequentiam probò. Quotiescumque ex eo præcisè quod auferatur aliqua formalitas nulla alia ablata, definit esse aliud, illa formalitas illius, quod definit esse, ad illius rationem constitutivam pertinebat: sed ex eo præcisè quod deficiat in Petro, hoc quod est non esse non Petrum, etiam si reliqua omnia remaneant, deficit Petri unitas: ergo Petrum non esse non Petrum, hoc est non esse aliud, quod non sit ipse Petrus, est de essentia unitatis Petri, & ad metaphysicam constitutionem essentia talis unitatis spectat.

14 Probat ratio facta hanc diuisionem ab alio esse essentialè unitati, verumtamen adhuc explicandum restat, an non solum sit essentialis, sed vltimò unitatis constitutiva, vt propria illius differentia, sicuti rationale est hominis constitutivum, an verò se habeat veluti prædicatum genericum, quod aliis commune sit, sicuti animal est de essentia hominis, & tamen commune est equo. Ad decisionem huius difficultatis scire oportet, quid sit prius in ente vnum esse indiuisum in se, seu non esse idem cum alio, vt ex hoc inferre possumus, ex his duobus prædicatis, quod se habeat per modum generis contrahibilis, & quod per modum differentia contrahentis. P. Soar. suprà ideo propendit in sententiam negantem ens non esse aliud, non esse constitutivum vnus, existimat vni consequenter competere, & ita in sententia huius Doctoris dici non poterit hoc quod est ens non esse aliud, esse quid præcedens, aut pertinens ad differentiam constitutivam vnus. P. Fasol. suprà asserit rationem istam præsupponi ad rationem vnus, quia communis est enti vni, & non vni, acervus enim lapidum non est vnus, & tamen habet hoc quod est non esse non acervum, seu non esse aliud distinctum ab acervo lapidum. Vnde iuxta principia P. Fasol. potius ratio ista non essendi aliud ad rationem genericam multis communem, quam ad specificam vnus constitutivam spectabit.

15 Censeo vtramque rationem, videlicet hoc ens non esse in se diuissum, & non esse aliud esse transcendere quantumque rationem constitutivam entis, & imbi in quibuscumque differentis, & ita neutram illarum posse dici priorem, aut posteriorem, sed vtramque mutuo inter se, & entis cuiuscumque transcendente. Indiuisiōem in se esse transcendente quodcumque constitutivum rei sic probò.

Illud

Illud quod est diuifum non est: ergo esse cuiuscumque rei dicit indiuiſionem illius. Conſequentia eſt legitima. Antecedens probatur: Diuiſio eſt deſtructio diuiſi, ſeu illius quod diuidi dicitur, eo enim ipſo quod diuidatur homo in materiam, & formam, iam non remanet homo, ſed remanent materia, & forma, ex quibus componebatur, idemque contingit in diuiſione integrali etiam totius homogenei, quia eo ipſo quod hæc aqua, quæ antea erat vnita, diuidatur, iam non remanet hæc aqua, quæ antea erat ſed duplex pars aquæ, ex quibus componebatur, quæ non iam partes, ſed tota denominatur: ergo diuiſio dicit non eſſe cuiuscumque rei, cui contingat: ergo eſſe cuiuscumque rei dicit non eſſe diuiſionis: ergo non diuiſio eſt tranſcendens quodcumque eſſe, & quodcumque conſtitutum rei. Conſtituitur: non diuiſio entis compositi dicit illius vnionem; non diuiſio entis ſimplicis dicit illius ſimplicitatem, ſeu identitatem prædicatorum: ſed vnio eſt conſtitutum cuiuscumque entis compositi, & ſimplicitas, vel inſeparabilitas, ſeu identitas prædicatorum in ente non composito eſt tranſcendens illius conſtitutum: ergo non diuiſio eſt de ratione conſtitutiva cuiuſvis entis. Antecedens probabo Controv. 3. Punct. 1. ubi oſtendam non diuiſionem importare aliquid poſituum. Aliam partem conſiſionis, videlicet ens non eſſe non ens, tranſcendere quodcumque conſtitutum, ſic probabo. Petrum non eſſe non Petrum formaliter nihil aliud eſt quam Petrum negatiue ſignificatum. Sed Petrum eſſe Petrum eſt tranſcendens, ſeu idem formaliter cum conſtitutiuo Petri: ergo ens eſſe non ens eſt tranſcendens conſtitutum entis, ſeu eſt ipſum conſtitutum entis negatiue ſignificatum. Eadem ratione, quæ dico Petrum non eſſe non Petrum, ſeu Petrum eſſe non Ioannem, & non lignum, &c. eſſe idem formaliter ac Petrum eſſe, poteſt exemplum adduci in quibuscumque aliis prædicatis, v.g. in animali, de quo eodem modo affirmo animal non eſſe non animal, ſeu animal eſſe non lignum, & non petram, &c. eſſe idem, ac animal eſſe animal. Antecedens probabo: hæc propositio Petrus non eſt non Petrus, ſeu Petrus eſt non lignum, non lapis &c. non ſignificat Petrum eſſe aliquam negationem, ſeu Petrum eſſe non eſſe Ioannis; falſum eſt enim Petrum eſſe negationem Ioannis aliſue entitatis poſitiue, ſeu eſſe non eſſe Ioannis, quod importat eſſe negationem Ioannis, quia idem ſunt negatio Ioannis, & non eſſe Ioannis; ſed eſſe aliud à Ioanne, ſeu aliquid, quod non eſt Ioannes, videlicet eſſe Petrum, qui Petrus Ioannes non eſt. Ob hanc rationem acutè notauit Heru. quodlib. 4. quæſtione prima, §. ſecundum videndum, extrema indiuiſionis à ſe, quæ prædictis propositiionibus importatur eſſe ipſa tota bis ab intellectu repetita, ſemel poſitiue, & iterum negatiue; ſic cum dicimus, *Petrus eſt non Petrus*, Petrus, qui ponitur ex parte ſubiecti, idem formaliter ex parte obiecti poſt plures negationes ex parte prædicati negatiue ſignificatus iterum ponitur: Similiter eum dicimus *Petrus eſt non Ioannes*, idem Petrus, qui ex parte ſubiecti ponitur poſitiue ſignificatus abſque alia formalitate ex parte prædicati negatiue ſignificatus repetitur, illud enim non præſuppoſitum prædicato, non negat; ſed inſinitat, hoc eſt facit ſubiectum ſignificare totum illud, quod diſtinguitur à ſignificato vocis, cui adiungitur, ita vt hæc propositio *Petrus eſt non Ioannes* in hanc reſoluatur, Petrus eſt hoc, vel illud, ſub diſiunctione recensendo omnia, Ioanne dempto: & ita de vno Petro verificatur, & inſpecto prædicato verificationis, Prædicatio illa *Petrus eſt non Ioannes* eadem eſt cum iſta *Petrus eſt Petrus*.

16 Ex his inferes de ratione vnus eſſe negationem diuiſionis, quia de ratione vnus eſt non eſſe aliud, quod eſt eſſe diuiſum ab alio, quod non eſt ipſum, & eſſe ipſum, quod importat non eſſe diuiſum à ſe, quod neceſſariò eſt, ſeu cui quo identificatur: itaque Petrum non eſſe non Petrum dicit Petrum non eſſe Ioannem, quod eſt eſſe diuiſum à Ioanne, & eſſe ipſum Petrum, quod eſt eſſe indiuiſum ab ipſo Petro, qui de eodem Petro per identitatem prædicatur.

17 Reſtat ſatisfacere Patri Faſol. arguenti: Indiuiſio à ſe conuenit æterno lapidum, qui non eſt vnus, ſed plures lapides: ergo indiuiſio à ſe non eſt conſtitutum vnus, quia conuenit enti non vni, quod dici non poterit de indiuiſione in ſe, nullum enim ens poterit assignari in ſe indiuiſum, quod vnus non ſit. Reſpondeo hoc argumento probari indiuiſionem à ſe non eſſe rationem adequatè conſtitutiuam vnus, ſiquidem ipſa ſine alia ſufficiens non eſt

ad vnus conſtituendum, non verò poſſe probari ex illo non eſſe rationem inadæquatè conſtituentem vnus formaliter vt vnus, non enim valet conſequentia: poſita hæc negatione non reſultat vnus: ergo hæc negatio non eſt ratio conſtitutiva, neque adæquata, neque inadæquata vnus: ratio enim conſtitutiva inadæquata cuiuſvis concreti poteſt exiſtere, abſque eo quod reſulter concretum ex defectu aliſus rationis inadæquata, cum qua concretum conſtituit, ſicuti de facto exiſtit anima rationalis abſque eo quod hominem conſtituat, non adhuc ex defectu aliſus compartiſ, ſed tantum ex vnionis defectu. Ad illud quod dicitur, videlicet nunquam dari indiuiſionem entis in ſe, quin detur vnus. Reſpondeo id non contingere, quia indiuiſio entis in ſe ſufficiens ſit conſtituere vnus abſque indiuiſione entis à ſe, ſed quia indiuiſionem entis in ſe ſemper comitatur indiuiſio entis à ſe, quin hæc ab illa aliquando ſeparetur. Ex quo ſit dari vtramque indiuiſionem, quando datur indiuiſio entis in ſe, & conſequenter dari vnus per vtramque indiuiſionem formaliter conſtitutum. Adde, æterno lapidum, & cuiuscumque alij enti per accidens non per ſe competere indiuiſionem entis à ſe, ſed ratione ſingularium lapidum, quos in ſe continet, quia enim omnis lapis in æterno contentus eſt à ſe indiuiſus, & diuiſus ab omni lapide, qui non eſt ipſe, & conſequenter ab omni lapide pertinente ad alium æternum, ſit hunc æternum lapidum ratione ſingularium lapidum, quos continet, habere indiuiſionem non illi primariò, & per ſe conuenientem, ſed lapidibus, quos in ſe continet, quorum quilibet ſuam habet vnitatem. Ex quo ſit omne ens, cui per ſe, & primariò conuenit indiuiſio à ſe eſſe propriè, & formaliter per ſe vnus, quia etſi æternum lapidum propriè, & formaliter non ſit vnus per ſe, non illi primariò, & per ſe competit indiuiſio à ſe, ſed ſecundariò ratione lapidum, quos abſque vlla phyſica vnione in ſe continet.

Obicit P. Faſol. Indiuiſio entis à ſe eſt negatio diuiſionis impoſſibilis: ergo non poteſt conſiſtere in illa ratio vnus. Reſpondeo concedendo antecedens, & negando conſequentiam, quia indiuiſio entis in ſe in ente ſimplici, ſeu non composito eſt negatio diuiſionis entis impoſſibilis, vt ſuprà dicebam, & nihilominus pertinet ad rationem conſtitutiuam vnus.

§. III.

An indiuiſiones, per quas formaliter conſtituitur vnus, importent aliquid poſituum.

Explicauimus iam quas indiuiſiones, ſeu quarum diuiſionum negationes includat ens, explicandum eſt modò an hæ indiuiſiones, ſeu negationes diuiſionum importent aliquid poſituum.

Indiuiſionem, ſeu indiuiſiones, ex quibus formaliter conſtituitur ratio vnus importare quid in ſe formaliter negatiuum defendunt P. Soar. in Metaph. diſp. 4. ſect. 1. n. 1. P. Faſol. 1. part. quæſt. 12. art. 7. & 8. P. Arr. diſp. 1. ſect. 3. ſub ſect. 3. num. 37. & ferè omnes Thomiſtæ exiſtentes vnus addere ſuprà ens aliquid negatiuum formaliter. Indiuiſionem, per quam ens conſtituitur, non dicere aliquid formaliter negatiuum, ſed poſituum negatiue ſignificatum, defendunt P. Valdez 1. part. diſp. 128. cap. 2. & P. Hurt. diſp. 4. ſect. 1. n. 16. qui aſerunt vnus formaliter dicere quid poſituum nullo negatiuo importato.

Indiuiſionem entis à ſe, quæ eſt diuiſio eiſdem entis ab alio importare quid poſituum probauimus præcedenti, & fatentur omnes, authores enim, qui vnitatem in aliquo negatiuo conſtituunt, aſerunt hoc eſſe indiuiſionem entis in ſe, quam tantum ad rationem formalem vnitatis pertinere plerique defendunt. Cenſeo tamen hanc diuiſionem entis in ſe, & diuiſionem eiſdem ab alio, quæ formaliter idem ſunt, poſſe conſiderari reſpectu contradicторij eiſdem entis, & reſpectu aliorum entium; exempli gratià, Petrus diuiſionem habet à ſuo non eſſe, quatenus Petrus non eſt ſui non eſſe, ſeu non eſt negatio ſui; & idem Petrus diuiſionem habet reſpectu Ioannis, quatenus Petrus non eſt Ioannes, & quatenus eſt non Ioannes, quod eſt formaliter idem, ac eſſe Petrum, vt dicebam ſuprà, propter quam rationem defendimus Petrum eſſe indiuiſum à ſe, eſſe idem ac eſſe diuiſum ab alio, eſſe enim indiuiſum à ſe dicit eſſe ipſum, & diuiſum ab alio dicit non eſſe aliud, ſeu eſſe non aliud, & cum Petrum eſſe ipſum, ſeu eſſe Petrum, ſit idem ac eſſe non aliud, ſeu eſſe non Ioannem

Ioannem, sit esse idem Petri esse indiuisum à se & diuisum ab alio. Diuerso tamen modo dicit Petrus diuisionem à suo contradictorio, quàm à reliquis obiectis, quia respectu sui contradictorii, non solum est non illud, sed etiam est non esse illius, respectu uero aliorum obiectorum tantum habet ens esse non illa, non tamen est illorum non esse rem declaro, & probo. Petrus, & negatio Petri mutuo opponuntur tanquam esse, & non esse, negatio enim Petri est non esse Petri, & Petrus est non esse lux negationis, negationis enim non datur negatio, sed per ipsum habitum destruit, & sicuti esse negationem Petri est non esse Petrum, sic esse Petrum est non esse negationem Petri. Ex quo inferitur quodlibet ens esse diuisum per suammet entitatem à suo contradictorio, non solum ut non illud, sed etiam ut non esse illius. Respectu aliorum obiectorum ens per se ipsum tantum habet non esse illa, & esse non illa, non tamen habet esse non esse illorum, homo enim non est equus, & est non equus, non tamen est non esse equi; neque homo & equus opponuntur tanquam esse, & non esse, quia homo, & equus coexistunt, & posito homine non auferitur equus, aut è contrà: esse autem, & non esse cuiuscumque entis coexistere nequeunt, & vno posito formaliter per positionem illius auferitur alterum.

22 Negationem diuisionis in se, quam dicit ens formaliter ut vnum non esse quid negatiuum, sed quid positiuum negatiue significatum, sic probo. Diuisio entis in se dicit negationem: ergo carentia huius diuisionis dicit habitum positiuum, quod opponitur cum hac negatione. Consequentia est bona, quia carentia diuisionis est non esse diuisionis; ergo si diuisio est negatio, carentia diuisionis erit non esse negationis: sed non esse negationis est quid positiuum, quia negationis non datur negatio, aliàs in infinitum procederetur, sed ipsum habitum positiuum est non esse negationis: ergo carentia negationis est quid positiuum. Confirmatur exemplo cecitatis, quæ est quid priuatiuum, cuius non esse est quid positiuum, videlicet potentia visiva, cuius cæcitas est priuatio, & ideo hominem non esse cæcum idem est ac hominem esse potentem videre. Primum antecedens, videlicet diuisionem entis in se dicere negationem, sic probo. Diuidi in se ens compositum, seu vnitum nihil aliud est, quàm destrui vnionem, quæ est inter illius extrema, eo enim ipso quod designat esse vno inter partes cuiuscumque compositi, siue essentialis, siue integralis dicitur tale compositum diuisum in partes illas, quarum vno fuit corrupta: ergo compositum diuidi nihil aliud est quàm vnionem corrumpit: ergo præcisè per negationem vnus intelligitur totum compositum diuisum in se: ergo non esse huius negationis erit non esse diuisionis: sed non esse talis negationis dicit quid positiuum: ergo non esse diuisionis dicit quid positiuum: ergo ens non esse diuisum, seu esse non diuisum in se dicit formaliter esse vnitum, quod est positiuum negatiue significatum. In ente simplici, cuius diuisio in se possibilis non est, non ita clarè tradita doctrina cernitur, verumtamen de vtroque eadem est ratio, quam iam expendo pro ente indiuisibili. Angelum esse diuisum dicit carentiam identitatis prædicatorum, quæ continet, seu extremorum, in quæ diuisus diceretur, & carentiam vnionis physica inter eadem extrema: ergo identitas prædicatorum, & omnium formalitatum, quæ sunt in Angelo, est non esse carentiæ eiusdem identitatis, quam essentialiter diceret diuisio: ergo est non esse talis diuisionis, illud enim quod est non esse alicuius constitutum, essentialiter est non esse totius constituendi, quia ad hoc ut non sit totum, sufficit non esse aliquod illius essentialiter constitutum, est adiacet reliqua, sic non esse vnionis, dicitur non esse hominis, & non esse materiæ, aut non esse formæ eodem modo diceretur non esse hominis. Diuisionem Angeli in se dicere negationem identitatis, & negationem vnionis inter ipsa prædicata, sic probo. Diuisio inter prædicata Angeli, quæ de facto sunt idem, si de facto existeret, diceret inter ipsa prædicata, id quod dicit diuisio de facto existens inter materiam, & formam hominis emortui. Sed hæc diuisio dicit negationem identitatis, & negationem vnionis inter materiam, & formam: ergo illa diuisio diceret negationem identitatis, & negationem vnionis inter prædicata Angeli, quæ de facto sunt idem, in quibus tunc intercederet: ergo eo ipso quod sit non esse negationis identitatis, aut non esse diuisionis inter illa prædicata est non esse diuisionis inter ipsa, sed identitas, seu simplicitas

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. 11.

prædicatorum, quæ sunt in Angelo est non esse negationis identitatis inter ipsa prædicata: ergo est non esse diuisionis eorumdem. Sed identitas prædicatorum, quæ sunt in Angelo, & simplicitas eiusdem Angeli, quæ ab identitate non distinguitur, est quid positiuum: ergo indiuisio Angeli in se ipso est quid positiuum. Confirmatur: magis opponitur cum diuisione prædicatorum, & magis remouet ab illa eadem prædicata identitas, & simplicitas ipsorum, quàm vnio physica eorumdem; identitas enim, & simplicitas non solum faciunt vnum indiuisum, sed indiuisum, & indiuisibile, est enim prædicatorum identitas, simplicitas eorumdem, seu rei constituta per illa strictior, & intimior nexus, quàm vnio; sed vnio & diuisio opponuntur sicut esse, & non esse: ergo simplicitas, seu identitas opponitur cum diuisione tanquam esse, & non esse. Confirmatur. Angelus indiuisibilis, & punctum indiuisibile quantitatis per suasmet entitates habent esse indiuisibiles, & esse indiuisa: ergo per suasmet entitates habent carentiam diuisionis: ergo per suasmet entitates habent proprias vnitates abque alia negatione superaddita.

Respondet P. Soar. suprà n. 20. ex D. Thoma in 1. dist. 24. quæst. 1. art. 3. negationem diuisionis dici negationem secundum intellectum, quatenus iste potest super negationem reflexere; in re uero esse aliquid positiuum, vnionem videlicet, quæ opponitur diuisioni, in qua ratio vnitatis consistit. In hac solutione Angelici Doctoris doctrinam agnosco. ex quo sententiam quam defendo, illiusque rationes desumpsi, ambabusque manibus illam accipio, ea enim ad nostra caltra aduersarios adducit, quia si nobiscum fateantur rationem vnus esse quid positiuum, concedere non recusabimus significari per modum entitatis negatiue, quatenus dicimus vnum esse non diuisum, & sicuti hoc nomen *diuisum* quid negatiuum instar positiui significat, sic nomen *indiuisum*, seu concretum hoc *non diuisum* quid positiuum instar negatiui significat.

24 Hanc solutionem ex propria sententia tantum probabiliter esse docuit P. Soar. reuult tamen validissimus miles, & acerrimus propugnator veritatis. quam sibi defendendam suscepit, propria caltra ita apertè deserere, ideo solutionem aliam exhibuit, quæ prædicti argumenti impetus reuolueret. Asserit sapientissimus Pater, lineas esse diuisas non esse negationem vnionis, sed quamlibet habere suum proprium terminatiuum, quo clauditur, & terminatur, per quod hæc linea est formaliter ab illa diuisa, sicuti illa per aliud simile continuatiuum constituitur ab hac formaliter diuisa, cui diuisioni opponitur carentia diuisionis, quæ vnionem constituit. Supponit hæc solutio dari hæc specialia terminatiua, quæ ego cum aliis plurimis non admitto: sed quidquid de hoc sit, his admissis terminatiuis solutionem impugno Realiter ablatis, vel mente præcisè his indiuisibilibus terminatiuis, ex eo præcisè quod hæ partes lineæ, quæ antea erant vnitæ, vnitæ non sunt, linea est diuisa in partes, & quamlibet pars alteri nõ vnita, est diuisa ab altera: ergo lineam esse diuisam non dicit formaliter illa puncta terminatiua; sed negationem vnionis, quam illa puncta terminatiua sequuntur. Ratio est, quia diuisum, & non vnitum supposita existentia extremorum vnibilium, sunt formaliter idem: sed non vnitum constituitur per negationem: ergo diuisum constituitur per eandem negationem. Deinde diuisum, & non vnitum, quæ sunt formaliter idem, necessariò habent eandem formam contradictoriè oppositam: sed forma contradictoriè opposita non vnito est vnitum: ergo forma contradictoriè opposita diuiso est idem ac vnitum: sed vnitum est quid positiuum: ergo forma contradictoriè opposita non vnito, seu diuiso, est quid positiuum: ergo vnitum est non esse diuisum: ergo vni quod formaliter dicit non diuisum, dicit formaliter vnitum in entitatibus, quæ habent extrema vnibilia, & in entitate indiuisibili identitatem prædicatorum, seu simplicitatem rei, quæ est indiuisibilitas, & indiuisio eiusdem. Rursus eadem solutio locum non obtinet in compositis essentialibus, quia sicut vnitas compositi integralis opponitur cum diuisione eiusdem compositi integralis, & est non esse huius diuisionis, ita vnitas compositi essentialis opponitur cum diuisione eiusdem compositi essentialis in materiam & formam, & dicit non esse huius diuisionis: sed hæc diuisio totius in partes essentialis non dicit extrema aliqua positiua terminantia partes essentialis sed tantum negationem vnionis essentialis: ergo vnitas compositi essentialis, quæ importat non esse huius diuisionis,

diuisionis, importat non esse negationis vnionis: ergo importat ipsam vnionem posituiam, quæ est non esse negationis ipsius vnionis.

25 Aliter respondet P. Fasol. dubit. 9. num. 3. vbi ait, diuisionem esse negationem plurium entium positiuorum, quæ sunt in se completa, & suis entitatibus terminata, de quibus verum sit dicere, hoc non est illud: vnitatem autem non negare diuisionem in quantum hæc est quædam negatio præcisè, sed etiam præcipue negare entia positiua, quæ in diuisione continentur: esse enim vnium significat non habere in se plura positiua entia, quorum hoc non fit illud. Ne quid claritatis, aut efficacis solutioni adimerem, illam ad verbum ex Fasol. transcripsi, contra quam, non pauca mihi occurrunt. In primis falsum est diuisionem dicere negationem plurium entium, quæ in se sunt completa, & suis entitatibus terminata, de quibus verum sit dicere, hoc non est illud, quia diuisio potius connotat, quam negat plura entia, vt extrema diuisionis: diuisio enim est negatio vnionis inter extrema, quæ vnionem terminabant, & diuisione posita illam non terminant. Secundo dicit vnitatem non negare diuisionem in quantum est pura negatio, sed etiam, imò præcipue, negare plura entia, quæ in diuisione continentur. Duo mihi in his verbis difficultatem ingerunt: primum est, vnitatem non negare diuisionem in quantum est negatio præcisè, ipse enim Fasol. nihil in diuisione constituerat, quod negatio non esset, asserit enim diuisionem esse negationem plurium entium positiuorum: ergo vnitas, quæ est negatio diuisionis nihil potest negare in hac, quod negatio non sit, in re enim pure negatiua nihil positiuum potest negari, quia illud quod in re non est, in ipsa negari nequit: illud positiuum quod vnitate negari dicit, videlicet plura entia, in diuisione non est, in sententia Fasol. quia diuisio est negatio plurium entium: in negatione autem nullo modo potest esse illud, quod negatur. Secundo contra eundem Fasol. ex eisdem verbis argumentum desumo. Diuisio est negatio plurium entium: ergo vnitas, quæ est negatio huius negationis non potest esse negatio eorumdem entium, negatio enim negationis negationem negat, supra quam reflectit, non id, quod prior negatio negabat, potius negatio negationis est positio illius, quod negatio negata negat, quæ ratione si diuisio est negatio plurium entium, plura entia erunt negatio negationis ipsorum entium, in qua consistit diuisio, sicuti cæcitas, quæ est negatio potentie visus, habet pro negatione potentiam visum, quæ est negatio, seu non esse cæcitas, & negationis, in qua consistit cæcitas. Rursus in sententia Fasol. vnitas est negatio plurium entium, & diuisio cuius vnitas est negatio, plurium entium: ergo diuisio, & vnitas sunt negatio eorumdem plurium entium: ergo sunt eadem negatio: ergo eadem negatio est negatio sui ipsius. Credo Amanuensis, vel Typographi incuria, verbum aliquod fuisse prætermisum, ex cuius defectu perfectum sensum non generant illa, quæ modò apud Fasol. legimus. Coniecto ergo sensisse Fasol. diuisionem esse negationem vnionis plurium entium, quæ posita negatione diuisa supersunt: vnitatem verò non solum esse negationem diuisionis, in qua formaliter consistit diuisio, sed etiam extremorum, quæ facta diuisione superessent, & ita non solum esse negationem negationis, sed etiam positiuorum extremorum, quorum non esse, sed quorum negatio est quid negatiuum, quia negatio positiui pura est negatio: sic indicant verba illa: *Vnitas non tantum negat diuisionem in quantum est negatio præcisè, sed etiam extrema positiua, quæ in diuisione continentur*, & hunc sensum perfectissimè reddent omnia verba Fasol. si vbi Typographus scripsit, *respondetur diuisionem esse negationem plurium entium*, &c. legas, *esse negationem vnionis plurium entium* addendo vocabulum *vnionis*, quod mihi persuasum fuisse omisum, quia illo posito reddunt perfectum sensum reliqua omnia, & exacta traditur diuisionis definitio.

26 Solutionem hanc, siue nobis verbis excitatam Fasoli, siue ab hoc traditam sic impugno. In primis ex illa inferitur vnitatem esse negationem diuisionis extremorum, quæ est pura negatio, & ipsorum extremorum, quæ sunt entia positiua, ac proinde dicere duplicem negationem, quandam negationis, seu diuisionis, quæ in se positiua erit, quia negatio negationis necessarîo dicit quid positiuum, aliam extremorum positiuorum, quæ sunt positiua

& hæc erit pura negatio, quod contendit Fasol. & videtur tradere ex verbis D. Thomæ quodlibet. 10. q. 1. ad 2. in ratione vnionis includitur negatio negationis, & rei suæ. Ex quo infero absolute dicendum non esse vnionem importare aliquid negatiuum, sed importare aliquid positiuum & aliquid negatiuum, cum enim importet duplicem negationem, quandam negationis, quæ tantum est negatio in modo significandi, & in re entitas positiua: & aliam extremorum positiuorum, quæ est negatio rei positiue, non est maior ratio, cur dicatur vnitatem importare aliquid negatiuum, quam aliquid positiuum. Ceterum adhuc posset responderi, posse dari negationem ipsius diuisionis nullo importato positiuo, seu nulla entitate positiua existente, quia diuisio dicit duo, non esse vnionis positiue quod est quid negatiuum, & esse extremorum vnibilium quod est quid positiuum, sine quibus stare non potest diuisio, quia etiam si detur non esse vnionis, si non detur vnibilis existentia, non dabitur diuisio, vt patet quando in eodem instanti desinunt vnio, & extrema vnitate: tunc enim non dicitur totum diuidi, nec extrema diuisa dicuntur, sed destructa: nullus enim dicit diuidi calorem, quando omnes illius partes corrumpuntur, etiam si illarum vnio corrumpatur, neque diceretur totum compositum diuidi, si in eodem instanti materia, forma, & vnio in nihilum abirent. Ex hoc infero posse destrui diuisionem præcisè per destructionem positiui, quod importat, destructio erit pura negatio, non posita vnionis positiua, neque posita negatione negationis vnionis, quæ esset eadem positiua vnio, sicuti poneretur modo negatio diuisionis, quæ est inter duo ligna non vnita, præcisè per puram negationem lignorum, illis enim corruptis diuisa non maneret, & daretur negatio diuisionis ipsorum absque aliquo positiuo. Hac ratione posset dici vnitatem dicere negationem extremorum diuibilium, quæ est pura negatio, & non esse diuisionis, quæ essentialiter dicit extrema positiua, ex eo enim præcisè quod non detur ens positiuum vnibile, quantumvis detur negatio vnionis, dabitur negatio diuisionis, in quo casu negatio diuisionis nihil positiuum importabit, vt satis explicatum est. Ex hac doctrina ad argumentum in forma hac ratione responderetur. Diuisio est negatio vnionis, distinguo antecedens: negatio vnionis tantum, nego: negatio vnionis, & positio vnibilium positiuorum, concedo: ergo non esse diuisionis est non esse negationis vnionis: distinguo consequens: est non esse negationis vnionis tantum, nego consequentiam: est non esse negationis vnionis, vel non esse extremorum vnibilium, concedo consequentiam: ergo non esse diuisionis est non esse negationis vnionis, quod dicit formaliter vnionem positiuam distinguo consequens: est non esse negationis vnionis tantum, seu necessarîo, nego consequentiam: est non esse negationis vnionis, quod importat vnionem positiua, vel non esse extremorum vnibilium, quod dicit negationem formalem, concedo consequentiam: ergo vnitas dicit quid positiuum, nego consequentiam, quia dicit non esse diuisionis non negando negationem vnionis, quod esset dicere quid positiuum, sed præcisè destruendo extrema positiua vnibilia, quod est quid negatiuum, in quo adquatè potest consistere diuisio, quæ dicit non esse vnionis, & esse extremorum vnibilium, quia omne totum quod essentialiter dicit plura distincta adquatè destruitur per destructionem cuiuslibet illorum, quæ essentialiter includit.

Hanc, si aliquam arripere viam ad hanc sententiam defendendam, verumtamen non illam omnino tantum reperio: occurrent enim plura, quæ ab illa discedere cogent quemcumque rem attentè meditantem. In primis non inuenio, quæ sint illa vnibilia, quæ neget vnitas, ratione quorum diuisionem neget: quod enim ait Fasolus vnitatem negare plura entia, quorum hoc non fit illud, difficile admodum est, quia vnitas Petri non negat plura entia, quorum hoc non fit illud, neque sit idem Petrus quod est tantum negare Petrum esse aliud à se, quod tantum dicit Petrum esse ipsum Petrum, vt probaui supra. Secundo, hæc negatio plurium entium, quorum hoc non fit aliud, & sine vnium cum Petro dicit indiuisiōnem entis à se, quam docet Fasol. communem esse enti vni, & non vni, non dicit indiuisiōnem entis in se, quæ in sententia ferè omnium pertinet ad rationem vnus, & in qua Fasol. adquatè rationem vnitatis constituit, quam indiuisiōnem non posse adhuc prædicto modo explicari sic probo. Indiuisiō in se, quam dicit

dicit homo cōpositus ex materia & forma, dicit negationem diuisionis hominis in materiam & formam: ergo dicit & importat formaliter materiam, & formam hominis non esse diuifas: sed non potest importare formaliter hanc indiuiſionem, seu hoc quod est materiam, & formam non esse diuifas importando negationem extremorum vnibilium: ergo neceſſario importat hanc indiuiſionem importando non esse negationis vnionis inter hanc extremam: ergo importando ipsam vnionem, quæ est non esse negationis vnionis, & entitas poſitiua formaliter pertinet ad rationem vnionis. Maior est omnino certa, quia præciſe ex eo, quod materia, & forma hominis diuiderentur præciſo quocumque alio, non maneret vnus homo: idem dico de toto integrali, quod non maneret vnus si illius partes diuiderentur, quantitas enim in duo extrema diuiſa non est vna qualitas: sed multiplex. Minorem probo: Homo vt vnus, & quodlibet totum eſſentialiter includit, ſaltem pro materiali, extrema, ex quibus componitur: ergo non potest importare indiuiſionem ſui, ſeu negationem diuiſionis importando negationem extremorum, ex quibus idem totum componitur, aliàs totum vt vnus importaret negationem totius, quæ adæquatè ſita eſt in negatione cuiusque extremi vnionis, ſeu cuiusque partis, quam dicit: deſtructa enim quacumque parte totum quod illam includebat formaliter ex vi deſtructionis talis partis neceſſario deſinit eſſe.

28 Denique ſi rectè expendantur omnia argumenta, quibus probauimus vnum non addere ſupra ens rationem aliquam poſitiuam, eodem modo concludunt, nullam addere negatiuam, quia omnis ratio, quæ in ſe formaliter ſit negatio, non ſolum formaliter, ſed etiam realiter diſtinguitur ab ente poſitiuo, quia nullum ens poſitiuum poteſt cum negatione aliqua identificari. Sed omne ens ſecluſo quocumque alio diſtincto realiter eſt vnus: ergo omne ens poſitiuum ſecluſa quacumque negatione eſt formaliter vnus. Minorem probo: diſtinctio vnus ab alio ſupponit vnitatem illius, quod ab alio diſtinguitur: ergo prius eſt ens poſitiuum eſſe vnus, quam diſtingui à negatione: ergo non poteſt conſtitui vnus per negationem à ſe diſtinctam. Secundò, omni negatione ſuperaddita ſecluſa Petrus eſt Petrus, & eſt non Ioannes: ergo omni negatione ſuperaddita ſecluſa Petrus habet eſſe indiſtinctum in ſe, & diſtinctum à quocumque alio: ergo omni negatione ſuperaddita ſecluſa Petrus per ſuam entitatem habet eſſe vnus. Tertiò, negatio ipſa habet ſuam vnitatem negatiuam abſque alia negatione ſuperaddita, aliàs in infinitum procederetur: ergo ſicuti negatio per ſeipſam habet ſuam negatiuam vnitatem, ita res poſitiua habet per ſuam entitatem abſque vlla negatione ſuperaddita ſuam poſitiuam entitatem.

§. IV.

Nonnulla corollaria, & exacta vnus tranſcendentaliter deſinitio.

29 Ex his infero primò vnus non addere ſupra ens rationem aliquam neque poſitiuam, neque negatiuam realiter, neque formaliter ex parte obiecti diſtinctam, ſed tantum dicere eandem rationem formalem entis diſtinctam formaliter ex parte actus modo negatiuo ſignificatā. Vnus non addere ſupra ens rationem aliquam realiter, neque formaliter ex parte obiecti diſtinctam ſuſe probauimus: dicere rationem diſtinctam ex parte actus negatiue ſignificatam, extra controuerſiam eſt, quia omnem rationem vnus per modum negationis ſignificamus, & quia ſi vnus ſaltem ex parte actus ab ente non diſtingueretur non poſſet dici paſſio, ſeu attributum entis.

30 Infero ſecundò, vnus non eſſe deſiniendum indiſtinctum à ſe, & diſtinctum à quolibet alio, quia eſſe indiſtinctum ſeu indiuiſum à ſe, & eſſe diſtinctum à quolibet alio ſunt idem formaliter, idem enim eſt in Petro ipſum eſſe Petrum, & non eſſe Ioannem, ſeu eſſe non Ioannem, vt ſæpe dixi, & vtrumque importat indiuiſionem entis à ſe, quæ formaliter non diſtinguitur à diuiſione entis ab alio, quapropter deſinitio illa non dicit indiuiſionem entis, quæ formaliter pertinet ad rationem conſtitutiua vnitatis, ſed bis repetit indiuiſionem à ſe, ſemel per illa verba indiuiſum à ſe, & iterum per alia & diuiſum à quolibet alio, idem enim formaliter eſt, vt ſæpe dixi, eſſe indiuiſum à ſe, & eſſe diuiſum à quolibet alio. Rectè vnus deſinitur indiuiſum à ſe, & diuiſum ab alio: quibus verbis deſinit vnus Angelicus

Franciſc. de Ouidio Philoſoph. Tom. II.

Doctor in 1. diſt. 19. q. 4. a. 1. ad 2. Per priora verba deſinitionis explicatur indiuiſio entis in ſe, & per poſteriora indiuiſio entis à ſe, ſeu diuiſio ab alio.

Infero tertio vnus in vniuerſum eſſe idem, ac indiuiſum, non tamen idem, ac vnus, quia ens ſimplex, veluti Angelus, eſt vnus indiuiſum, non tamen eſt vnus, caret enim partibus ſecundum quas terminet vnionem. Dicit ergo vnus eſſe indiuiſum, ſeu eſſe ens, quod non habeat partes diuiſas, vel quia illis careat, veluti Angelus, vel quia illas habet vnitas, veluti homo, indiuiſum enim dicit id, quod poſitiue diuiſioni opponitur, & huic æquè directè oppoſita eſt vnio partium compositi, & ſimplicitas entis, quod caret partibus, v. g. ſimplicitas, quam dicit Angelus & rationalis animus. Dixi indiuiſum conſtituens vnitatem eſſe illud, quod poſitiue opponitur diuiſioni, quia nõ quocumque non eſſe diuiſionis, quod cum illa opponitur, conſtituit vnus, deſinitio enim extremorum vnibilium eſt non eſſe diuiſionis, & cum illa opponitur, & tamen non conſtituit ens vnus, potiùs deſtruit ens, quod vnus erat conſtituendum, quia diuiſioni non opponitur poſitiue ponendo id, quod diuiſio negat, videlicet diuiſio, videlicet extrema vnibilia eſſentia in inſtanti, in quo diuiſio exiſtit.

Infero quartò, in entitatibus compositis, quarum vnitas vnionem importat, non ſumi vnitatem formaliter tantum ab vnione taquam à forma, & ab extremis vnitis taquam à materia, cui ſimul cum vnione contingat vnitas, ſed indiuiſibiliter à toto quod eſt vnus, quatenus includit eſſentialiter extrema vnibilia, & ipſam vnionem, quod eſt ſumi ab vnico ſubſtantiue ſumpto, hoc eſt à toto quod conſtituitur per extrema vnibilia, & per vnionem, quatenus ita eſt conſtitutum, & non ab vnico adiectiue ſumpto, quod ſonat habens vnionem, & ſignificat vnionem in obliquo, & illud quod illam vnionem habet in recto, in quo ſenſu improprie valde, totum dicitur vnus, quia totum, quod dicitur vnus non habet vnionem, ſicut lignum, quod dicitur album, habet albedinem, à qua adæquatè diſtinguitur, ſed totum quod vnus dicitur conſtituitur intrinſecè per ipſam vnionem, & ita ſubſtantiue tantum poteſt dici vnus, hoc eſt conſtitutum per vnionem, & extrema vnionis poſſunt adiectiue vnitas dici, hoc eſt habentia, ſeu terminantia vnionem, à qua adæquatè diſtinguuntur. Vnitatem totius compositi non ſumi formaliter ab vnione tantum, ſed à toto conſtituto per vnionem, ſeu ab vnico ſubſtantiue ſumpto, ſic probo. Vnitas non diſtinguitur formaliter ex parte obiecti ab ente, quod dicitur vnus: ergo vnitas materię ſumitur formaliter à materia, à qua adhuc formaliter ex parte obiecti, non diſtinguitur, & ſic vnitas formæ à forma, & vnitas vnionis ab vnione. Sed vnitas totius compositi nihil aliud eſt, quam vnitas materię, & vnitas formæ & vnitas vnionis ſimul ſumptæ: ergo vnitas compositi ſumitur formaliter à materia, forma, & vnione, à quibus deſumuntur vnitas materię, vnitas formæ, & vnitas vnionis, cum quibus vnitatibus formaliter identificatur vnitas compositi. Verge, & declaro eandem rationem: vnio quæ poſita reſultat vnitas compositi, non dat vnitatem materię, neque formæ: neque materia, & forma habent diuerſam vnitatem cum vnione, aut ſine illa, ſicuti neque diuerſam entitatem habent: ergo materia, & forma, adhuc quando ſunt in composito, retinent proprias vnitates independentes à composito, & ab vnione, quæ mediâ vnitate vnionis inter ſe vniantur, & componunt vnā vnitatem totalem, ſeu adæquatam totius: ergo vnitas adæquata totius: compositi, quæ dicit vnitatem materię, vnitatem formæ, & vnitatem vnionis, deſumitur formaliter immediatè à materia, forma, & vnione, à quibus formaliter ex parte obiecti non diſtinguitur.

Inferes quintò, partes vnitas, & non vnitas retinere eandem vnitatem, & pluralitatem, & ſicuti materia, & forma non vnitas erunt plures, ſic vnitas eandem retinet pluralitatem conſtitutā ex vnitatibus inæquatis, quas tantum habebant materia, & forma, dū erant ſeparatæ: componunt tamen vnā vnitatem adæquatam poſitā vnitate vnionis, quod non dicit materię, aut formæ diuerſam habere vnitatem, ſed habere eandem alteri vnitam, ſicuti materię, & formam componere rotum, quod antea non componebāt, non dicit habere diuerſas entitates, ſed habere vnitas entitates, quas antea non vnitas habebant. In partibus integralibus homogeneis idem omnino contingit, licet in modo loquendi nonnulla ſit differentia, quia ſicuti

eadem aquæ portio vnita dicitur pars, & non vnita dicitur totum, sic eadem vnitas aquæ non vnita dicitur totalis vnitas & vnita alteri vnitati aquæ, partialis vnitas dicitur, & ita posita vnione inter vnitates non est pluralitas aquarum, neque vnitatum totalium aquæ, sed pluralitas partium, & vnitatum partialium aquæ. Nihilominus semper remanet eadem vnitas in qualibet aqua, seu in qualibet portione aquæ siue vnita, siue non vnita, & tantum extrinsecè differunt, ex eo quod vnitates, quæ non vnitæ dicebantur totales, & pluralitatem aquarum constituebant, vnitæ partiales appellantur, & non dicuntur constituere pluralitatem aquarum, sed pluralitatem partium aquæ.

34 Infero sextò, vnitates entium negatiuorum seu negationum, non aliquid posituum importare, quia cum vnitas non distingatur ab ente, neque adhuc ex parte obiecti formaliter, quale est ens talis est vnitas illius. Hac ratione ens rationis suam vnitatem rationis quodam modo includit, sunt etiam aliqua entia positiua, quæ secundum denominationem entium totalium negationem important, aqua enim & reliqua composita, quorum partes integrantes sunt eiusdem rationis præcisè per negationem vnionis cum extremo integrali eiusdem rationis dicuntur totalia: sic horum vnitates dicuntur totales quando non sunt integraliter vnitæ cum aliis vnitatibus eiusdem rationis.

35 Infero septimò, *vnium*, & *ens* adequatè conuerui tanquam passionem & essentiam, quia quodlibet ens habet esse à se indiuisum, & diuisum à quolibet alio; quo modo autem cum hoc stare possit diuisio entis in vnum & plura dicā §. vbi de vnitate entis per accidēs, seu multitudinis.

§. V.

Argumenta soluta.

36 Obicitur: Ideo ens est vnum; quia est indiuisum in plura, quæ sunt adequatè idem cum ipso: ergo ea indiuisio non consistit in vnione, sed in eo quod ens non sit multiplex. Respondeo non ideo præcisè ens esse vnum, quia non est diuisum in plura, quæ non sint adequatè idem cum ipso, sed quia non est ita diuisum, & quia non est diuisum in partes, quæ inadæquatè ab illo distinguantur, quarum hæc vltima indiuisio dicit in ente composito esse vnitatem, & in non composito esse simplex, seu indiuisibile, quæ omnia rectè explicantur per hunc terminum *indiuisum*, & aliquid posituum important, quia indiuisio dicit rei simplicitatem, si res indiuisibilis sit, vel partes, & vnionem, seu vnium substantiæ sumptum si res indiuisa sit composita.

37 Obicitur secundò Arriaga: Pluralitas, & multitudo vnitatum non est carentia, sed potius est repetitio vnitatum: sed vnitas est carentia pluralitatis: ergo vnitas est carentia alicuius positiui: ergo est quid negatiuum. Ex eisdem principiis, quibus nos impetit Arriaga, illum aggredior: Pluralitas non est quid negatiuum, vt docet Arriaga: sed pluralitas tantum est repetitio vnitatum: ergo vnitates seorsim sumptæ, seu quælibet vnitas vt distincta ab alia non est quid negatiuum. Probo consequentiam: ex repetitione negationum præcisè non potest fieri quid posituum, quia negatio negatione addit non constituit aliquid posituum, sed quoddam aggregatum negationum: sed præcisè ex repetitione vnitatum confurgit quid posituum, videlicet pluralitas: ergo vnitates non sunt quid negatiuum, sed quid posituum important. Dices vnitates esse quid negatiuum, repetitiones tamen earum esse quid posituum. Contrà, repetitiones vnitatum, vel distinguuntur ab ipsis vnitatibus, vel non distinguuntur. Si distinguuntur, non pertinent ad pluralitatem, quia pluralitas tantum dicit hanc & illam vnitatem: si non distinguuntur, sicuti vnitates sunt quid negatiuum, sic illarum repetitiones quid negatiuum erit identificatum cum ipsis vnitatibus. Secundò repetitiones vnitatum ab ipsis non distingui est omnino certum, quia repetitio vnitatum nihil aliud est, quam hæc vnitas, & illa vnitas, eo enim ipso quod sit hæc, & illa vnitas vnitates repetitæ dicuntur.

38 Ad argumenti solutionem, scire oportet, quomodo vnitas, & pluralitas opponantur, & quam pluralitatem excludat vnitas. Ad duplicem pluralitatem potest comparari vnitas rei, v.g. vnitas Petri. Primò ad pluralitatem, quæ confurgit ex vnitate Petri, & ex aliis vnitatibus, v.g. ex vnitate Ioannis, & Francisci, ex quibus vna pluralitas affurgit. Secundò ad pluralitatem, quæ non affurgit ex ad-

uentu aliarum vnitatum, sed ex destructione huius, vbi gratia, ad pluralitatem, quæ resurgeret ex indiuisis adequatis inter se distinctis, cum quibus Petrus resurgeret si Petrus modò ex materia, & forma compositus in vtramque diuideretur. Deinde potest duplex vnitas considerari: quædam *transcendentalis*, quæ competit omnibus rebus, alia *solutudinis*, quæ competit sed vnium, & solum esse dicimus, in quo sensu dicimus Deum esse vnum, & Solem esse vnum, quia neque possibilibus alius Deus distinctus à Deo Optimo Maximo, qui de facto existit, & non est existens alius Sol distinctus à Sole, quem in hoc hemisphærio conspiciamus. Hæc solitudo vnitas semper dicit negationem aliis entitatis eiusdem rationis, cum illa, quæ dicitur vnica secundum illam rationem, quæ vnica, seu sola denominatur. Sic in hoc sensu Solem esse vnum dicit negationem aliis Solis, & me esse vnum, seu vnium in hoc gymnasio dicit negationem aliis hominis existentis in hoc gymnasio. Dicit hæc vnitas tam in ente creato, quam increato negationem aliis entis similis modo supra explicato, cum hac tamen differentia, quod negatio illa necessariò coniungenda est cum ente increato; repugnat enim Deum alium existere, ac prout hæc vnitas solitudinis, licet dicat negationem aliis Dei extrinsecum Deo, necessariò est coniuncta cum essentia Dei, & potest dici aliquo modo oriri ex essentia Dei, quia eo ipso quod Deus habeat essentiam infinitam necessariò cum illa coniungitur negatio aliis Dei, per quam hæc vnitas solitudinis constituitur. Enti verò creato non necessariò, sed contingenter hæc solitudinis vnitas contingit, quia contingens est respectu Solis, qui de facto existit, non dari modò alium Solem, seu dari negationem omnium Solium, qui possent existere, per quam constituitur vnitas solitudinis, quæ modo gaudet. Poterit etiam dici quemlibet Angelum necessariò habere vnitatem solitudinis secundum speciem, si defendas implicare intra eandem speciem plures Angelos numero distinctos, non tamen adhuc secundum hanc opinionem aquæ necessariò habebit Angelus vnitatem solitudinis, ac illam habet Deus, quia Angelus necessariò habet hanc vnitatem ex suppositione, quod existat, potuit enim antecederet non existere, & potest modò à Deo destitui, & hanc non habere vnitatem, Deus autem antecederet ad omnem suppositionem est vnus vnitate solitudinis, quia non tantum est necessum, non esse alium Deum, sed etiam antecederet ad quamcumque suppositionem summè necessum est existere hunc Deum Optimum Maximum, qui de facto existit.

Ex his duabus vnitatibus vnitas solitudinis opponitur cum quacumque pluralitate, & hæc dicit carentiam vnitatum oppositam multitudini, quam negat, vnitas transcendentalis non opponitur cum priori pluralitate, quæ resultat ex ipsa, & ex aliis vnitatibus extrinsecè aduenientibus, potius hanc pluralitatem componit, & ita non illum negat, sed constituit, neque illius est negatio, sed pars. Opponitur autem hæc vnitas, seu ens huiusmodi vnum cum pluralitate, seu multitudine, quæ adequatè repetitur in ipso, & quæ sit idem cum ipso, v.g. Petrus transcendentaliter vnus opponitur cum pluralitate Petri, & Ioannis, & Francisci, qui inter se distinguuntur, & sunt idem cum ipso Petro, quod non est opponi cum pluralitate, quæ resultat ex ipso Petro, & ex Ioannē, & Francisco inter se, & ab ipso Petro distinctis, cum hac enim pluralitate non transcendentalis, sed tantum solitudinis vnitas, quæ formaliter dicit negationem, opponitur, sed opponi cum pluralitate, quæ resuleret ex Ioannē, & Francisco inter se distinctis, & identificatis cum ipso Petro, quod tantum dicit Petrum ipsum non esse plura, seu non esse Ioannē, & Franciscum, quod est idem ac Petrum esse non Ioannē, & non Franciscum, quod, vt sæpe dixi, Petro conuenit per suam entitatem, & formaliter ex parte obiecti tantum dicit Petrum esse Petrum. Opponitur etiam transcendentalis vnitas, seu *vnium* transcendentaliter cum alia pluralitate, quæ posset resultare ex diuisione sui, v.g. hæc aqua, quæ modò dicitur vna, si in duas medietates diuideretur multiplex diceretur. Cum hac ergo multiplicatione opponitur vnitas transcendentalis tanquam habitus cum priuatione, dicit enim hæc vnitas quid posituum, & illa quid negatiuum, videlicet priuationem vnionis inter vnitates, ex quibus dicitur multitudo aquarum confurgere.

Neque

40 Neque hæc oppositio formaliter est cum substantia illarum unitatum, neque cum substantia pluralitatis, quæ cõfurgit ex illis, sed cum illis unitatibus, quatenus denominantur totales, & simpliciter dicuntur pluralitate aquarum totalem componere, quia hæc unitas aquæ quatenus totalis dicit negationem vnionis cum alia unitate, quam vnio- ne includebat formaliter unitas aquæ, quæ in plures aquas fuit diuisa, & ita inter illam unitatem, quæ præcessit, & modò est per diuisionem corruptam, & huius unitates, quæ modò sunt, quatenus totales denominantur, datur oppositio priuatiua, quæ ex parte harum unitatum tota- lium dicit negationem vnionis ipsarum inter se, & ex parte unitatis, ex cuius diuisione hæc aquarum pluralitas resultauit, dicit vnionem earundem unitatum, & ita hæc unitas cum illa multitudine tanquam habitus cum sua pri- uatione opponitur. Eadem verò aquarum multitudo seu eadem unitates, non quatenus totales, sed præcisè quate- nus inter se distinctæ nullam oppositionem habent cum illa unitate, quæ præcessit, ex cuius diuisione dictæ sunt unitates totales, potius tota hæc pluralitas in illa uni- tate continebatur, & eadem unitates, quæ modò diuisæ pluralitatem constituunt in illa unitate continebantur tanquam partes in toto, & eandem pluralitatem compo- nebant, & absolute plures dicebantur, & annumerari po- terant, non tamen pluralitas ista, dum erat contenta in illa unitate, dicebatur pluralitas aquarum totalem, seu pluralitas totorum, sed tantum pluralitas partium aquæ, & unitatum partialium, & quælibet unitas, quæ modò diuisa dicitur totalis unitas, tunc partialis diceba- tur absque illa intrinseca differentia, quia unitas in ra- tione totalis & adæquatæ in totis, quorum partes sunt homogeneæ cum toto, præcisè consistit in negatione vnionis, & intrinsecè eadem omnino inuariata modò hæc unitas partialis dicitur, modò totalis, sicuti hæc eadem numero aquæ portio aqua totalis dicitur quando non est unitas, & partialis denominatur quando illi contin- git vnio superaddita ad aliud extremum eiusdem rationis cum ipso.

41 In compositis quorum partes inter se, & cum toto sunt heterogeneæ, sicuti in toto essentialiter composito ex materia, & forma unitas transcendentalis non opponitur cum pluralitate partium, potius ex illa componitur, sicut enim totum componitur ex materia & forma, sic unitas eiusdem totius componitur ex unitate eiusdem materie, & eiusdem forme, quæ in toto unitas, & extra totum di- uisæ constituunt pluralitatem partium. Neque partes etiam diuisæ dicuntur habere unitates totales, neque illarum unitates pluralitatem totorum, sed semper plu- ralitatem partium constituunt, quia cum hæ partes sint di- uersæ rationis cum toto, & ad illud componendum es- sentialiter ordinentur, siue unitas, siue non unitas partes dicuntur, & partiales unitates dicuntur habere, & nullo modo unitas totius cum pluralitate partium opponitur, sed tantum cum pluralitate partium diuisarum, sed cum unitatibus partium, ut ipse se diuisis, quæ tantum est oppo- ni, cum diuisione unitatum tanquam habitus cum priuatione, quia sicuti totum dicit vnionem partium, sic unitas totius dicit vnionem unitatum partium, quæ opponitur cum diuisione unitatum partium tanquam ha- bitus cum priuatione. Totam hanc doctrinam quam de oppositione unitatis cum pluralitate tradidi, pulchrè satis nobis tradidit Angelicus Doctor in 1. distinct. 24. art. 1. ad 4. paucis his verbis: *Vnum non est priuatio multitudinis, quam constituit sed quæ negatur esse in ipso.* Ac si diceret, vnum transcendentalis non dicit priuationem multitudinis, quam ipsum vnum cum aliis componit, hanc enim multitudinem tantum negat unitas solitudinis, non verò transcenden- talis unitas; sed dicit negationem multitudinis, quæ fit in ipso vno, hoc est ipsum vnum plura non esse, neque in plura diuisi, quod habet per suammet positiuam en- titatem, quia Petrus per suam entitatem habet non esse plura, seu esse diuisum in plura, quod etiam habet Ange- lus, seu entitas indiuisibilis per suam simplicitatem, & in- trinsecam indiuisiorem.

42 Hæc omnia ad formam argumenti strictius cingo. Ar- gumentum sic procedebat: unitas est non esse pluralita- tis: pluralitas est quid positiuum: ergo unitas est quid ne- gatiuum. Distinguo maiorem: unitas solitudinis, con- cedo: unitas transcendentalis, subdistinguo: est non esse pluralitatis, quæ resultat ex ipsa & ex aliis unitatibus

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I. I.

distinctis, nego; hanc enim non negat, sed componit: est priuatio pluralitatis, quæ resultaret ex sui diuisione, & est non pluralitas identificata cum ipsa, concedo. Primum enim dicit vnionem in ente composito, quæ opponitur cum diuisione tanquam habitus cum sua priuatione, & simplicitatem, seu indiuisibilitatem in non composito, quæ à sua entitate non distinguitur: secundum dicit ipsum ens vnum, quatenus est non plura, quod dicit illam opposi- tionem, quam habet homo cum equo, quatenus non est equus, quæ non distinguitur ab ipso esse hominis, neque propriè est aliqua oppositio, ex quatuor, quæ vulgò solent assignari, & tantum præcisè dicit hoc ens non esse illud, & illud inter ipsa distincta.

Obiicit Arriaga sect. 3. subsect. 2. n. 35. doctrinam quam- dam, quæ se putat nostris argumentis satisfacere, imò sen- tentiam propriam stabilire, nostramque penitus euertere. Afferit diuisum, & indiuisum esse terminos contradic- torie oppositos, ac proinde vnum esse negatiuum, & alterum positiuum. Dicit tamen diuisum esse quid positiuum, & non diuisum esse quid negatiuum, quod sic probat ex duo- bus contradicitoriis: illorum alterum debet conuenire cui- libet enti siue reali, siue rationis, quia si hæc propositio est falsa, (*chimæra legitur*, hæc est necessariò vera, *chimæra non le- gitur*, aliàs darentur duæ contradictorie simul falsæ. Ex hac doctrina, quæ verissima est sic arguit. De Chimæra non potest realiter affirmari *chimæra realiter est diuisa*, ergo po- test dici *chimæra realiter non est diuisa*: ergo non diuisio rea- lis conuenit Chimæra: ergo non est aliquid positiuum conueni- ret. Miror recentiorum acutum hæc fuitiles nugæ ad scho- las adduxisse, quæ in mente tyronis Dialectici non veni- rent, illisque dixisse manifestè probari non diuisum esse quid negatiuum, quàm verò manifestè decipiatur Arriaga, quisque videat. Nostra sententia quam tenet Hurt. & im- pugnat Arriaga, asserit vnum, & non diuisum, quod est idem formaliter ab ente non distingui, & consequenter docet esse quid positiuum; quia conceptus entis, ut sic, positiuus est, semper enim loquimur de ente reali positiuo, cum ens absolute proferimus. Si verò loquamur de ente negatiuo, vel de ente rationis, eodem modo dicemus unitatem seu non diuisionem entis negatiui esse quid negatiuum, & uni- tatem seu indiuisiorem entis rationis esse ens rationis, eo enim modo, quo fuerit ens, erit unitas, & non diuisio, qua- tale ens afficitur. Ex quibus constat id, quod probat Arri- ga, nec nostris argumentis satisfacere, neque suam senten- tiam suadere, imò nostram confirmare mihi persuadeo. Conuincit enim Arriaga, non diuisionem in Chimæra non esse quid reale positiuum, quod est verum, quia est ipsa en- titas Chimæra, quæ non est entitas positiua realis, sed ens rationis, vnio enim, vel simplicitas illius, quæ est sua non diuisio, entitas est rationis, ac proinde cum dicimus *Chimæ- ra non est diuisa*, aut *Chimæra est non diuisa*, prædicamus de illa per modum negationis significatum quid positiuum, non reale, sed rationis, quod inconueniens non est, vnde argumentum Arriagæ adhuc non probat non diuisum in Chimæra esse quid negatiuum sed non esse positiuum reale, sed positiuum rationis, quod enti rationis, quod positiuum fingitur, potest conuenire.

Subtilius posset inquirere Arriaga, quidnam sit negatio- nem esse diuisam, si enim hanc indiuisam esse non distin- guitur ab ipsa negatione, indiuisio negationis, in qua illius unitas consistit, quid negatiui erit, sicut ipsa negatio: ergo diuisio erit quid positiuum; debet ego dici, quid positiuum importet negationis diuisio, ut possit defendi eiusdè indiui- sionem, & unitatè identificari cum negatione, & esse for- maliter quid negatiuum. Resp. diuisionem negationis esse quid positiuum, videlicet vnionem habitus, quo priuat, ex- pli gratia, negatio quantitatis continuæ habet suas partes negatiuas, quæ opponuntur partibus quantitatis, suppono modo quantitatem habere partes diuisibiles: habet insuper indiuisibilia negatiua, quibus partes negationis vniuntur, quæ indiuisibilia opponuntur cum indiuisibilibus quãtita- tis & sicut hæc indiuisibilia negationis sunt nõ esse forma- liter indiuisibiliu quãtitalis, sic indiuisibilia quãtitalis sunt non esse formaliter positiua indiuisibiliu negationis, & si- cut quãtitalis diuiditur per non esse sui indiuisibilis vnitiui, quod est negatio, sic negatio diuiditur per non esse posi- tiuum sui indiuisibilis negatiui, quod est indiuisibile posi- tiuum quantitatis. Hæc ad maiorem intelligentiam unitatis entitatis negatiuæ, quæ omnia iuxta subiectam

X 3 materiam

materiam intelligenda sunt, negatio enim propriè, nec vnitur, nec diuiditur, sed tantum improprie, eo modo quo dicitur esse.

- 45 Obicit quintò. Vnitas est passio entis: ergo distinguitur ab ente: omnis enim passio ab essentia cuius est passio necessario distinguitur, non per aliquid positum realiter enti superadditum, neque per intellectum ab ente formaliter ex parte obiecti præsum, neque per formalitatem aliquam ab intellectu constitutam: ergo tantum superest negatio aliqua, per quam possit vnitas formaliter distingui ab ente tanquam passio ab essentia. Respond. vnitatem non distingui ab ente aliquo ex prædictis modis annumeratis, neque ratione aliâ præcendente ex parte obiecti, sed tantum per rationem præcisam ex parte actus; eadem enim formalitas obiectiua hac ratione apprehensa essentia dicitur, & illa ratione apprehensa, passio, seu essentia attributum appellatur, non enim ex alio capite dicimus vnitatem esse passionem entis, nisi quia ipsissimam rationem obiectiui prædicipimus sub conceptu formali entis, & posterius sub conceptu formali vnus.

§. VI.

De vno per accidens.

- 46 Nonnulli apud Hurtad. sect. 3. §. 61. vnum per se definiunt, quod constat vno, aut pluribus conceptibus eiusdem prædicamenti, vnum autem per accidens, quod constat conceptibus diuersorum prædicamentorum. Contra has definitiones argumentatur Hurtad. exercitus hominum constat conceptibus eiusdem prædicamenti, & est vnum per accidens: ergo non est vnum per se quicquid constat conceptibus eiusdem prædicamenti, neque omne ens per accidens constat conceptibus diuersorum prædicamentorum. Non vrget obiectio, quia exercitus non tantum constat hominibus, sed hominibus hoc ordine, seu hac oppositione locali dispositis cum certa, & proportionata distantia, quæ includit illorum præsentias spectantes ad prædicamentum vbi, dicit etiam exercitus plures homines inter se coexistentes, qui vt coexistentes, dicunt simultaneas ipsorum durationes pertinentes ad prædicamentum quando, includit insuper plura alia entia artificialia, tubas, vexilla, bombardas, bellica tormenta, & huiusmodi alia quàm plurima, quæ ad strepitum militare necessaria sunt, & ad exercitus constitutionem conducunt. Arguit secundò. Actio, & passio sunt conceptus pertinentes ad diuersa prædicamenta, & tamen non faciunt vnum per accidens, ergo non quicquid includit conceptus pertinentes ad diuersa prædicamenta est vnum per accidens. Resp. actionem, & passionem posse sumi physice, aut metaphysice: si sumatur physice, tantum includit simplicem entitatem secundum quam est vnum simplex accidens habens simplicem vnitatem. Si verò metaphysice sumatur dicit conceptus formales distinctos actionis, & passionis, ex quibus si vnum velis efficere erit vnum per accidens.
- 47 Diuidit Hurtad. vnum per se, in vnum per se absolutum, & vnum per se in aliquo genere. Vnum per se absolute definit: res indiuisa in se constans vno conceptu, vel pluribus constituentibus primum quidditatum conceptum rei, vel illum substantialiter integrantibus. Vnum substantiale tantum, vnum per se absolute vocat Hurt. quod sic definit iuxta principia ab ipso tradita de conceptu quidditatio substantia, de quo Contr. 6. Punct. 1. n. 10. Vnum in aliquo genere, seu secundum quid definit Hurtad. res indiuisa in se, & in suo genere completa. Quam definitionem probat conuenire quantitati, qualitati, & reliquis accidentibus, quæ in se sunt indiuisa seu vnita, & completa secundum propriam rationem, quantitas enim, etsi ex se entitas sit absolute incompleta, in ratione quantitatis completa est, habet enim quantitas hominis quicquid requiritur ad essentiam, & integritatem quantitatis.
- 48 Vnum per accidens definit Hurt. ens indiuisum in se offectum aliquo conceptu non pertinente ad primum conceptum. Quæ definitio iuxta principia tradita ab Hurtad. de conceptu substantia, & accidentis comprehendit omnia concreta accidentalia, quæ per formam accidentalem constituuntur, quæ dicuntur vna per accidens, hoc est, per aliquod accidens, constituta. Explicat etiâ hanc definitionem de accidentibus secundum se sumptis, quia eam ipsa sunt constituti-

ua vnus per accidens non possunt vnitate per se habere, quali Angelus, qui habet vnitatem per se, simul cum accidens non constitueret cum accidente quod illi inhæret, etiâ ex substantiali subiecto constituitur. Affert insuper accidens esse vnum per accidens, quia integraliter vnitas accidentalis per quam fit vnum. Facilius diceret Hurtad. quod est accidens, & ita si quidquam illius ratio valeret probaret vniuersaliter non solum de accidenti integraliter vnito, sed de quocumque, siue diuisibili, & vnito, siue indiuisibili, & nullam habente vnionem. Ceterum sicut non est idem esse ens accidentale, seu esse ens accidens per se ipsum, & consequenter per accidens, hoc est, per conceptum quidditatio, quod est accidens, & esse ens per accidens absolute, quia quæritas, & quodlibet accidens in priori sensu sunt entia per accidens, & tamen entia per se dici debent, quia sunt species propriæ entis, quibus ratio generica entis in qua vnio cum substantia conuenit, per se debent conuenire, sic non est idem esse vnum per vnitatem, quæ est accidens, & esse vnum per accidens.

Censet conceptum vnus per se cõmunem esse substantia, & accidenti, cõposito substantiali, & accidentali, quia sicut vnio cõuenit accidens, & substantia in ratione entis, sic in ratione vnus debent cõuenire, & tã accidenti, quàm substantia vnitas per se propria, & stricta competere debet, sicut eiudem conuenit ratio entis per se propria & stricta.

Vnum per se definirem absolute eadem definitione, quæ vnũ vniuersum definitur, quia vnum per accidens non est propriè vnũ, & ita non illi definitio vnus in cõmuni propriè, sed improprie, & valde analogice potest competere. Est ergo vnum per se, idem quod absolute vnum, videlicet indiuisum in se, & diuisum a quolibet alio. Sic homo per se, & homo absolute eadem definitione definiuntur, neque instituius quandam definitionem ad definiendum hominem vt sic, & aliam ad definiendum hominem per se vt distinctum ab homine picto, qui dicitur homo per accidens, sed eadem definitione, quæ definimus hominem absolute, definitur homo per se, vt distinctus ab homine picto, quia ly per se nihil addit supra hunc conceptum homo absolute prolatus, quia quicquid non est per se homo, non est homo, sed homo cum addito dicitur, videlicet homo pictus.

Definitio vnus supra tradita conuenit substantia, & accidenti, concreto substantiali, & accidentali, hoc enim vnum per se existit esse dicendum, & sic accidentale, & album constitutum per formam accidentalem vnitas physice subiecto vnum per se voco, quia constitutum est per vnionem propriissimam, quæ essentialiter est vnio, & intrinsece includit omnia prædicata essentialia constitutiva vnionis propriissimæ. Hoc vnum per se diuidi in vnum per se substantiale, & in vnum per se accidentale. Vnum per se substantiale est illud quod secundum omnia quæ in se continet substantia est, quæ definitio conuenit cõposito substantiali, & entitati substantiali indiuisibili, siue sit materia, siue forma, siue totum substantiale simplex, quæ omnia non comprehenderentur si cum aliis vnum substantiale definirem, vnum cuius forma est substantia. Vnum accidentale definiendum est, vnum cuius aliquid in illo contentum accidens est. Comprehendit hæc definitio accidens vnum secundum se sumptum, in quo nihil reperitur, quod accidens non sit, & concretum accidentale, cuius forma accidens est. Sic vnum substantiale & accidentale definitio, quia suppono iam traditas definitiones, quibus conceptus vnus, & conceptus substantia, & accidentis explicantur, quæ substitui possunt definitorem loco, si definitio vnus per se substantialis, & accidentalis exactè sit tradenda, exempli gratia, definitio ego vnum per se substantiale, vnum quod secundum omnia, &c. loco illius particula vnus, illius definitionem apponere poteris, indiuisum, &c. & loco illius substantia definitionem substantia poteris substituire, & sic in aliis definitionibus, quibus exactè vnum per se substantiale, & accidentale definiat.

Vnum per accidens est illud, quod physice est diuisum, & indiuisum, seu vnitas dicitur vnio quadam morali, seu aliqua ordinatione, quæ improprie vnitas dicitur. Si vnus dicitur exercitus, vna dicitur domus, vna dicitur multitudo, quorum partibus nulla physica cõpetit vnio, sed quædam ordinatorio, seu localis approximatorio, & successio secundum tantam inensionem, vel extensionem ratione cuius aliquo modo

modo partes dicuntur vnitæ, & vnus exercitus, vna domus, vel vnus vocum concentus resultat. Hoc vnum per accidens simpliciter non est vnum, sed vnum, & aliud, seu plura vna, quæ aliquo modo vnum dicuntur, sicuti homo pictus, qui simpliciter homo non est, sed colores tabulæ ad hærentes, nihilominus secundum quid colores isti sic dispositi dicuntur pictus homo. Hoc vnum per accidens eo modo, quo cum addito, & secundum, quid dicitur vnum formaliter, vt tale includit suam indiuisiōem, seu vniōem per quam tale vnum constituitur. Sic acervus lapidū cuius partium vniō consistit in approximatione locali vt tale vnum essentialiter includit hanc approximationem, qua deficiente non erit vnum, adhuc secundum quid, sed plura, neque dicitur acervus vnius, sed acervus qui ante erat vnus per approximationem pluriū lapidū dicitur in duos acervos diuisus, multitudo illa quæ præcessit in duplicem medietatem, quarum quælibet includat multitudinem lapidū per separationem sit diuisa, vel penitus in singulos lapides resoluetur acervus, si per separationem singulorum vltimò diuidatur destructa omni acervi vniōe, quæ tantum consistebat in approximatione locali lapidū physicè diuersorum, & non in physica aliqua vniōe, potius enim carentiam huius essentialiter dicitur vnum per accidens, seu hic vnus lapidū acervus, quia si omnes lapides physicè essent vnitī non vnus acervus pluriū lapidū, sed vnus lapis, seu vnum ingens saxum diceretur tota illa substantia, quæ modo acervus dicitur lapidū.

Ex hoc inferri poterit vni per accidens competere vnitatem eo modo, quo illi competit entitas, quia sicuti acervus lapidū physicè est hic lapis, & ille lapis cum hac, & illa præsentia, sic vnitās acervi lapidū est vnitās huius lapidis, & illius lapidis cum hac, & illa præsentia, & sicuti improprie & metaphoricè dicitur acervus lapidū totum, seu compositum ex lapidibus tanquam ex vniōe, sic idem acervus lapidū dicitur improprie compositum vnum vnitatē quadam compositā tanquam ex partibus ex vnitatibus lapidū, & tanquam ex vniōibus ex vnitatibus approximationum, seu præsentiarum ipsorum lapidū.

PUNCTUM III.

Quid sit verum transcendente.

I Gi Controu. 6. de Anim. de veritate formali propositionis, nunc autem de veritate transcendentali disputandum est, & inquirendum quid sit verum, & quæ formalitas huius prædicati omne ens transcendit huiusque dicitur passio, seu attributum.

2 P. Soar. disp. 7. Met. sect. 7. n. 5. refert opinionem quandam pluriū Thomistarum asserentium verum esse prædicatum quoddam absolute ratione ratiocinata distinctum à ratione entis. Hæc sententia communiter ab omnibus iure reicitur, quia non est excogitabilis formalitas absoluta realis, & independens ab intellectu ab ente distincta, in qua possit hæc veritas consistere. Deinde quia prædicatum entis præcūm à quocumque alio, in quo veritatem constituunt Thomistæ, adhuc manet verum, & obiectum intellectus: ergo illa ratio formaliter distincta ab intellectu per rationem ratiocinatam necessaria non est, vt ens constituitur verum.

3 Aureol. apud Capreol. in 1. dist. 13. q. 3. quem refert Soar. ibid. n. 17. aliam rationem veri excogitavit, asserit enim verum non dicere ordinem ad intellectum, sed in se includere negationem aliū rei distinctæ ab illo ente, quod dicitur verum, quo sensu dicimus hoc est verum aurum, id est non est aurichalum, vel aliquid aliud quod non sit aurum, quælibet enim entitas dicitur vera in ratione entis quando propriam naturam talis entis, & non aliam extraneam includit. Hunc dicendi modum non improbabilem videri docet Soar. n. 18. licet illum non approbet, quia nouus, & contra communem sentiendi modum veritatem constituit independentem ab intellectu. Veram doctrinam continere præter Soar. citatum modò fatetur Hurad. disp. 7. met. sect. 1. & Arriag. disp. 1. met. sect. omnes enim veram naturam alicuius appellamus quando illam proprie continet, & non aliam, quo sensu dixit Aug. lib. 2. Soliloquiorum cap. 5. verum est, id quod est, & postea addit non autem quod videtur, aut quod tale est, quale videtur, quando etiam si res non videatur nec conformitatem habere cum aliqua cognitione nihilominus ve-

ra est: ergo ex D. August. verum dicitur independentem ab intellectu iuxta Aureoli doctrinam. Nihilominus omnes Scholastici aliam acceptionem veri cognoscunt, quæ à nobis inquirenda est, quia in auro non esse aurichalum, aut aliud à se distinctum, si tantum in ordine ad se, & non in ordine ad intellectum sumatur, pertinet ad rationem vnius, quia de vnius ratione est, esse indistinctum in se, & distinctum ab alio quod dicitur esse ipsum, & non aliud, vt Punct. præcedenti expendebam.

Dicendum est verum esse ens cognoscibile sicuti est, seu ens esse aptum terminare veram cognitionem. Hanc conclusionem docet Soar. ibid. n. 25. vbi docet veritatem transcendentalem significare entitatem rei connotando cognitionem, seu conceptus intellectus, cui talis entitas conformatur. Eandem tenet Valsq. disp. 77. c. 4. & 5. Hurt. supra n. 17. qui plures alios pro ea refert, præcipue D. Aug. lib. 2. soliloq. c. 5. verum esse quod ita se habet vt videtur cognitori, si velit, & possit cognoscere. Conclusionem probō: illa obiecta vera dicimus, quæ conformantur cum cognitione: ergo ens quatenus conformabile cum cognitione verum dici debet, sicut dicitur falsum, quod aliter ac est profertur, unde cum quis mentitur, respondemus, falsum dicis.

Dicendum est veritatem transcendentalem posse considerari in ordine ad cognitionem creatam, & incretam, vt benè docet Soar. n. 26. vbi refert nonnullos, qui veritatem obiectiuam constituebant tantum in ordine ad cognitionem incretam, quia sicut veritas formalis non tantum afficit cognitionem incretam, sed etiam creatam, ita similiter veritas transcendentalis, seu obiectiuā, non tantum sumitur in ordine ad cognitionem incretam, sed etiam in ordine ad cognitionem creatam. Ex his constat rationē veri, non quam ens ex se habet, sed quam desumit ab actu, formaliter vero addere supra ipsum ens extrinsecam quandam denominationem desumptam ex cognitione, qua obiectum attingi potest sicuti est, & cognitione formaliter verā cognosci, quia hoc obiectum posse cognosci sicuti est dicitur posse terminari ad illud cognitionem attingentem rem sicuti est, quod autem possit dari talis cognitio hoc modo respiciens obiectum, extrinsecum est obiecto, sicut enim cognitio extrinseca est obiecto, ita possibilitas eiusdem cognitionis cum illa identificata eidem obiecto extrinseca dicitur, neque hæc extrinseca denominatio est aliquid distinctum ab obiecto & cognitione saltem possibili, quæ potest cognosci, sicuti est, veritas enim obiectiuā obiecto extrinseca includit intrinsecè ens, quod cognosci potest, & extrinsecè cognitionem, quæ potest sicuti est cognosci, unde differunt veritas formalis, & obiectiuā, sicuti differunt paternitas, & filiatio, quæ identificatur cum eisdem entitatibus, diuerso tamen modo ex illis pullulare considerantur, paternitas dicitur intrinsecè in parte substantiam generantem, & extrinsecè genitam, filiatio verb dicitur intrinsecè in filio substantiam genitam, & extrinsecè substantiam generantem, sic veritas formalis dicitur in vero formaliter intrinsecè cognitionem, & extrinsecè obiectum, veritas autem obiectiuā, seu extrinseca dicitur in vero obiecto intrinsecè obiectum, & extrinsecè cognitionem, quæ potest cognosci sicuti est.

Difficultas esse potest, an obiectum hac ratione verum dici possit per ordinem ad apprehensionem, an verò necessariò connotet iudicium, quæ soluenda est ex dictis Controu. 6. de an. punct. 4. vbi probavi aliquo modo reperiri in simplici apprehensione veritatem formalem: eodem autem modo, quo veritas formalis in quacumque cognitione reperitur, eodem reperitur veritas obiectiuā, seu transcendentalis in obiecto per ordinem ad illam cognitionem. Vnde qui negant apprehensioni veritatem formalem, debent veritatem transcendentalem negare obiecto per ordinem ad illam, & debent asserere veritatem transcendentalem necessariò includere mutationem obiecti veri ad iudicium.

Ex hac doctrina concluditur rationem obiectiuam intellectus, seu cognoscibilitatem, quæ respicit intellectus media cognitione, non dicere ex parte obiecti rationem veri hac veritate extrinsecā, sed tantum intrinsecā, de qua postea, quia id, quod terminat cognitionem distinguitur ab ipsa cognitione, neque eam includit, ratio autem vel includit cognitionem ipsam, quæ formaliter obiectum verum constituit, quatenus potens est terminari ad illud. Secundò quia verum formaliter includit cognitionem, ac proinde si intellectus media cognitione terminaretur ad rationem veri, terminaretur ad ipsam cognitionem, & necessariò esset reflexiuā